

NUORET JA SIJOITTAMINEN

Vastuullisuuden merkitys sijoituspäätöksen tekemisessä

OP Ylitornio

Viippola Noora

Opinnäytetyö

Liiketalouden koulutus
Tradenomi (AMK)

2021

Liiketalouden koulutus
Tradenomi (AMK)

Tekijä	Noora Viippola	Vuosi	2021
Ohjaaja(t)	Satu Valli		
Toimeksiantaja	OP Ylitornio		
Työn nimi	Nuoret ja sijoittaminen, vastuullisuuden merkitys sijoituspäätöksen tekemisessä – OP Ylitornio		
Sivu- ja liitesivumäärä	61 + 10		

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, kuinka nuoret aloittavat sijoittamisen ja tekevät sijoituspäätöksensä, mistä ja kuinka paljon sijoittamisesta hankitaan tietoa ennen sijoituspäätösten tekemistä ja vaikuttavatko ESG-kriteeristön mukaiset vastuullisen sijoittamisen periaatteet sijoituskohteen valintaan. Lisäksi selvitettiin, käyttävätkö nuoret pankkien sijoitusasiantuntijapalveluja sijoituspäätösten tekemisessä. Opinnäytetyön toimeksiantaja on OP Ylitornio.

Opinnäytetyön aihe valikoitu sekä omasta että toimeksiantajan mielenkiinnosta nuorten sijoittamista kohtaan. Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä tutkittiin sijoittamisen toimintaympäristöä, eri sijoitusinstrumentteja, sijoituskohteen valintaan vaikuttavaa tekijöitä, vastuullisen sijoittamisen periaatteita ja menetelmiä sekä sitä, mitä vastuullinen sijoittaminen OP-ryhmässä tarkoittaa. Opinnäytetyön tutkimus toteutettiin määrällisenä eli kvantitatiivisena tutkimuksena. Tiedonkeruuvälineenä käytettiin Webropol -kyselytyökalua, jonka avulla toteutettiin sähköinen kysely. Kysely lähetettiin marraskuussa 2021, ja siihen vastasi 565 Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijaa.

Tutkimustulokset osoittivat, että suurin osa opiskelijoista on aloittanut sijoittamisen läheisensä suosituksesta ja sijoituspäätöksiin hankitaan tietoa eri medioista sekä yritysten ja asiantuntijoiden artikkeleista ja raporteista. Tutkimuksesta käy myös ilmi, että eri ESG-kriteeristön mukaiset vastuullisen sijoittamisen osa-alueet olivat opiskelijoille tärkeitä sijoituspäätöksen syntymisessä ja osa nuorista myös hyödynsi pankin sijoitusneuvontaa sijoittamisessa.

Degree Programme in Business
Administration
Bachelor of Business Administration

Author	Noora Viippola	Year	2021
Supervisor	Satu Valli		
Commissioned by	OP Ylitornio		
Subject of thesis	Young people and investment, the importance of responsibility in making an investment decision		
Number of pages	61 + 10		

The purpose of this thesis was to find out how young people start investing and how do they make their investment decisions, where and how much information is obtained about investing before making investment decisions, and whether the principles of responsible investment according to the ESG criteria influence investment choice. In addition, it was investigated whether young people use the services of investment experts in banks to make investment decisions. The commissioner of the thesis is OP Ylitornio.

The topic of the thesis was selected from both my own and the commissioner's interests in the placement of young people. In the theoretical framework of the thesis, I study the operating environment of investing, various investment instruments, factors influencing the choice of investment target, the principles, and methods of responsible investment, and what responsible investment means in the OP Bank Group. The research of the thesis was carried out as a quantitative study. The tool used to collect the data was Webropol survey tool, which was used to conduct an electronic survey. The questionnaire was sent in November 2021 and was answered by 565 students at Lapland University of Applied Sciences.

The results of the research showed that most students have started investing on the recommendation of close people, and information on various media as well as articles and reports from companies and experts is obtained for investment decisions. The study also shows that the various aspects of responsible investment in accordance with the ESG criteria were important for students in making an investment decision and some young people also took advantage of the bank's investment advice in investing.

Key words

Responsibility, investment, ESG

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
1.1	Toimeksiantajan esittely.....	6
1.2	Tutkimuksen lähtökohdat ja tavoitteet.....	8
2	SIJOITTAMISEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	10
2.1	Perusteet ja tavoitteet.....	10
2.2	Riskit ja hajauttaminen.....	11
2.3	Rahoitusmarkkinat.....	12
2.4	Lainsäädäntö ja verotus.....	14
3	SIJOITUSINSTRUMENTIT.....	17
3.1	Sijoitusvälineet.....	17
3.2	Osakesijoittaminen.....	18
3.3	Rahastosijoittaminen.....	19
3.4	Talletukset ja joukkovelkakirjalainat.....	21
3.5	Kiinteistö- ja asuntosijoittaminen.....	22
4	SIJOITUSKOHTTEEN VALINTAAN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ.....	24
4.1	Sijoitussuunnitelma.....	24
4.2	Valintakriteerit.....	25
4.3	Digitalisaatio ja sosiaalinen media.....	26
5	VASTUULLINEN SIJOITTAMINEN.....	28
5.1	Vastuullisen sijoittamisen määritelmä.....	28
5.2	Vastuullisen sijoittamisen menetelmät.....	29
5.3	Vastuullinen sijoittaminen OP:ssa.....	33
6	TUTKIMUS NUORTEN SIJOITTAMISESTA JA VASTUULLISUUDEN MERKITYKSESTÄ.....	34
6.1	Tutkimusmenetelmät ja -aineistot.....	34
6.2	Empiirisen tutkimuksen toteutus.....	35
6.3	Tutkimuksen tulokset.....	36
6.3.1	Kyselyyn vastanneiden taustatekijät.....	36
6.3.2	Sijoittaminen yleisesti.....	38
6.3.3	Vastuullisen sijoittamisen vastukset.....	45

6.3.4	Vastauksien vertailu	48
7	POHDINTA.....	50
7.1	Johtopäätökset.....	50
7.2	Tutkimuksen toteuttamisen arviointi	52
	LÄHTEET.....	55
	LIITTEET.....	61

1 JOHDANTO

Helsingin Sanomat uutisoi 13.9.2021 siitä, kuinka 21-vuotias opiskelija oli avannut vahingossa kaksi osakesäästötiliä ja tämän johdosta hän on saamassa yli 10 000 euron veronkorotukset. Aloitteleva sijoittaja oli avannut ensin osakesäästötilin Nordnettiin ja alle viikon päästä Nordeaan. Nuori kertoo julkaisussa, ettei hän oikeastaan ymmärtänyt osakkeista mitään ja luuli Nordnetin liittyvän Nordeaan. Nuori ei osannut käyttää Nordnetin sivustoa, joten hän kokeili myöhemmin Nordeaa. (Pietarinen 2021.)

Tutkimusten mukaan nuorten sijoitusbuumi on nyt kovempi kuin ehkä koskaan ennen, ja syitä tähän löytyy sekä sosiaalisesta mediasta saatavasta vertaistuesta että sijoittamisen yhteiskunnallisesta hyväksyttävyydestä kertoo Professori Timo Rothovius (Leiwo 2021). Sijoittaminen koskee meitä kaikkia tavalla tai toisella. Omistusasunto on sijoitus, eläkkeet maksetaan sijoitustuotoista ja esimerkiksi pankit sijoittavat talletustileillä olevat varamme uudelleen. (Sijoittaja.fi 2021a.)

Vastuullinen sijoittaminen on lisääntynyt ja ollut pinnalla sijoittajien keskuudessa jo jonkin aikaa. Esimerkiksi ilmasto koskevat kysymykset vaikuttavat suoraan yrityksen talouteen, ja se on alkanut kiinnostaa sijoittajia. Erilaiset vastuullisuuskysymykset, esimerkiksi ilmastoon liittyen, ovat nostaneet vastuullisen sijoittamisen yhdeksi maailman puhutuimmista ilmiöistä sijoitusmaailmassa. Vastuulliseen sijoittamiseen liittyy ympäristökysymysten lisäksi sosiaalisen vastuun ja hyvän hallintotavan kysymykset, joita kutsutaan lyhenteellä ESG. (Leskinen 2020.) Opinnäytetyössäni selvitän vastuulliseen sijoittamiseen liittyviä kysymyksiä sekä menetelmiä, joita sijoittajat sijoitustoiminnassaan hyödyntävät. Lisäksi tutkin, vaikuttaako vastuullisuus nuorten sijoituskohteiden valintaan ja kuinka tärkeänä nuoret pitävät ESG-kriteeristön mukaisia vastuullisen sijoittamisen osa-alueita sijoituspäätöksissään. Tutkin myös sitä, hyödyntävätkö nuoret pankkien sijoitusneuvontaa sijoituspäätöksen tekemisessä.

1.1 Toimeksiantajan esittely

Opinnäytetyöni toimeksiantaja ja työelämäyhteys on OP Ylitornio, jossa olen viime kesänä suorittanut ammatillisen harjoitteluni, ja jossa jatkan osa-aika töissä

opiskelujen ohella. OP Ylitornio on Tornionjokilaaksossa vähittäispankkitoimintaa harjoittava, jäsentensä omistama osuuskuntamuotoinen pankki. Pankki kuuluu OP ryhmään, joka koostuu itsenäisistä Osuuspankeista ja keskusyhteisö OP osuuskunnasta. Vuoden 2020 tilinpäätöksen mukaan omistaja-asiakkaita OP Ylitorniolla on 3 908, henkilöstöä 5,8 ja liikevoittoa pankki teki lähes 900 000 euroa. OP Ylitornion toiminnan keskeisimpiä periaatteita ovat paikallisuus, ihmisläheisyys ja vakavaraisuus. Vaikka periaatteena on paikallisuus, on pankin toimialue kuitenkin lähes koko Suomi. (Tilinpäätös 2020.) Tilastokeskuksen (2020) mukaan Ylitornion kunnan väkiluku 2020 on ollut 3890, eli jo pankin omistaja-asiakkaiden määrän on suurempi kuin Ylitornion väkiluku.

Vastuullisuus on tärkeä osa koko OP ryhmää ja sen liiketoimintaa sekä strategiaa. Vastuullisuustyö perustuu OP ryhmän perustehtäviin ja arvoihin, jota myös tukee asiakasomisteinen liiketoimintamalli. OP:n tarkoituksena on liiketoiminnan avulla edistää asiakkaiden ja toimintaympäristön hyvinvointia sekä turvallista, kestävä ja vastuullista taloudellista menestystä. OP ryhmän toiminnan tavoitteena on olla vastuullisuuden edelläkävijä. Vastuullisuusohjelma OP ryhmässä rakentuu neljän eri teeman ympärille, joita ovat suomalaisten taloustaitojen vahvistaminen, kestävän talouden edistäminen, paikallisen elinvoiman tukeminen ja yhteisöllisyyden sekä tietopääoman vastuullinen käyttö. (Tilinpäätös 2020.)

Hyvän liiketavan periaatteet OP ryhmässä sisältävät vastuullisuus- ja ympäristöperiaatteet, joiden mukaan OP ryhmässä työskentelevät toimivat roolista, asemasta sekä toimipaikasta riippumatta. OP ryhmä on sitoutunut noudattamaan YK:n Global Compact -ohjelman periaatteita liittyen ihmis- ja työelämäoikeuksiin, ympäristöperiaatteisiin ja korruption torjuntaan. Lisäksi vuodesta 2009 lähtien OP ryhmä on sitoutunut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin, sekä vuonna 2019 OP ryhmä allekirjoitti perustajajäsenenä Finance Initiative -ohjelman eli YK:n ympäristöohjelman vastuullisen pankkitoiminnan periaatteista. (Tilinpäätös 2020.)

OP ryhmä tarjoaa sijoitusneuvontaa asiakkailleen maksutta ja ilman velvoitteita niin pidempään sijoittaneille kuin myös aloittelijoille. Sijoituspalveluja tarjotaan joko verkkotapaamisessa tai paikan päällä konttorissa. Sijoitusneuvottelussa luo-

daan sijoitusprofiili ja tehdään säästämisen ja sijoittamisen sopimus, jonka jälkeen asiakas voi käyttää OP:n sijoituspalveluja. Sijoitusprofiilin laatimisen avulla pystytään hahmottamaan asiakkaan taloudellinen tilanne ja sijoitustavoitteet. Lisäksi neuvottelussa keskustellaan asiakkaan tarpeista ja laaditaan vaurastumisen suunnitelma. OP tarjoaa myös OP Private -palvelua, joka on tarkoitettu asiakkaalle, jonka finanssivarallisuus on ylittänyt 100 000 euroa. OP Private tarjoaa henkilökohtaisen varallisuuden hoitajan, joka huolehtii asiakkaan varallisuudesta ja toimii asiantuntija-apuna. (OP 2021a.) OP Ylitornio tarjoaa samat sijoituspalvelut kuin OP ryhmä.

1.2 Tutkimuksen lähtökohdat ja tavoitteet

Nuoret aikuiset ovat aikaisempia sukupolvia aktiivisempia ja innokkaampia sijoittajia, ja varsinkin ne nuoret, jotka aloittavat sijoittamisen nuorena ymmärtävät sijoittamisen tärkeimmän elementin eli ajan merkityksen. Sijoittamisesta halutaan oppia jo varhaisessa vaiheessa ja varoja halutaan sijoittaa tulevaisuutta varten, vaikka omat varat eivät välttämättä venyisikään rahallisesti merkittävien sijoitusten tekemiseen. Vastuullisuus on maailmalla yksi sijoittamisen suurimmista trendeistä, ja sijoitustietoa aktiivisesti etsivät nuoret ovat myös tämän huomanneet. Nuorille sijoittajille on tärkeää pystyä sijoitusvalinnoillaan vaikuttamaan vastuullisuuden toteutumiseen myös sijoitusmarkkinoilla. (Lehtonen 2020.)

Opinnäytetyön tavoitteena on saada toimeksiantajalle arvokasta tietoa nuorten sijoittajien ajatuksista ja tarpeista liittyen sijoittamiseen. Toimeksiantaja voi opinnäytetyön tutkimustulosten avulla kehittää myyntiään otollisempaan suuntaan nuorten sijoittajien näkökulmasta. Opinnäytetyön aiheen valintaan vaikutti myös oma kiinnostukseni sijoittamisesta. Näistä lähtökohdista siis syntyi ajatus opinnäytetyöni aiheeksi. Opinnäytetyössä tutkin nuorten sijoituskäyttäytymistä ja ajattelumalleja liittyen sijoittamisen aloittamiseen sekä vastuullisuuden merkitykseen sijoituskohteita valittaessa. Opinnäytetyöni päätutkimuskysymys on:

- Miten nuoret tekevät sijoituspäätöksensä?

Tutkimusongelmaa rajaavat ja konkretisoivat alatutkimuskysymykset ovat:

- Miten nuoret aloittavat sijoittamisen?

- Vaikuttaako vastuullisuus (ESG-kriteeristö) sijoituskohteen valintaan?
- Mistä ja kuinka paljon sijoittamisesta hankitaan tietoa ennen sen aloittamista?

Lisäksi tutkimuksen tehtävänä on selvittää, miksi kynnys ammattilaisen sijoitusneuvontaan on suuri, eikä apua pyydetä, vaikka ymmärrys sijoittamisen aloittamiseen ei ole riittävä.

2 SIOJITTAMISEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

2.1 Perusteet ja tavoitteet

Säästämisen ja sijoittamisen ero ei ole selkeä tai yksiselitteinen. Säästämisellä tarkoitetaan yleensä varautumista ennakoimattomiin, yllättäviin menoihin, säästetään ”pahan päivän” varalle tai säästämisen tavoitteena voi olla tulevat isommat hankinnat. Sijoittamisesta taas on kyse silloin, kun varoja kertyy tai on kertynyt enemmän. Sijoittamisen selkein ero säästämiseen verrattuna on se, että sijoittaja hankkii erilaisia sijoituskohteita esimerkiksi osakkeita tai rahastoja ja odottaa niiden tuottavan säännöllistä tuottoa ja arvonnousua. (Finanssialalle 2021a.) Kalunki, Martikainen ja Niemelä (2019, 13) tarkentavat vielä, että tuottoa voi muodostua sijoitusajan aikana myös sijoittajan saamista maksuista, esimerkiksi asunotosijoituksessa nettovuokratuloista. Yksinkertaisesti onnistunut sijoittaminen tarkoittaa halvemmalla ostamista ja kalliimmalla myymistä. Sijoittamisen motiivina yleensä on rahan säästäminen ja sitä kautta vaurastuminen. Sijoittamisessa tärkeintä on ymmärtää niitä sijoituskohteita, joita aikoo omassa sijoittamisessaan käyttää. (Säästöpankki 2021.)

Sijoittaminen perustuu maailmallakin tunnettuun kahdeksanteen ihmeeseen eli korkoa korolle -ilmiöön. Korkoa korolle -ilmiö tekee sijoittamisesta kannattavaa, oli kyseessä sitten pienet tai isot summat. Nimitys ilmiölle tulee siitä, että sijoitukselle maksettavaa tuottoa eli korkoa maksetaan alun perin sijoitetulle pääomalle mutta myös tuotolle, joka on kertynyt edellisinä vuosina ja vaikka lisäsijoituksia ei tehtäisikään, koron suuruus lisääntyy ja kasvaa vuosittain. (Pörssisäätiö 2020.)

Vuonna 2020 Suomeen lanseeratun osakesäästötilin myötä yhä useampi suomalainen aloitti sijoittamisen. Edistystä on tapahtunut sitten vuoden 2017, sillä Danske Bankin tuottaman tutkimuksen myötä 54 prosenttia suomalaisista koki sijoittamisen vaikeaksi, kun puolestaan vuonna 2020 vastaavassa tutkimuksessa enää neljännes koki samoin. (Mähkä & Lehtipuu 2021, 3.) Kesäkuussa 2021 suomalaisten kotitalouksien noteeratut rahasto- ja osakeomistukset kasvoivat uusiin ennätyksiin. Kotitalouksien sijoitusrahasto-omistusten arvo oli 31,7 miljardia euroa ja osakeomistusten arvo 52,7 miljardia euroa. Rahastosijoituksista noin 40 prosenttia oli osakerahastoissa. (Suomen Pankki 2021b.)

2.2 Riskit ja hajauttaminen

Sijoittamisessa ja sijoituspäätösten tekemisessä tärkeintä on selvittää ja tunnistaa riskinsietokyky. Riskinsietokyky tarkoittaa yleensä sijoittajan mahdollisuutta ja kykyä kohdata sijoituksista syntyviä tappioita. Toisille sijoittajille jo pienet sijoitusten arvovaihtelut ja mahdollisuus, että sijoitusten arvo voi laskea jopa alle sijoitetun alkuperäisen arvon, aiheuttaa huolestumista. Sijoittajat, jotka hakevat suuria tuottoja, kestävät voimakkaatkin heilahdukset sijoitusmarkkinoilla, ja heiltä vaaditaan hyvää riskinsietokykyä. Tärkeintä on ymmärtää, että riskinsietokyky on jokaisen sijoittajan henkilökohtainen asia eikä yhdenkään sijoittajan pitäisi sijoitustoiminnassaan ottaa suurempaa riskiä kuin oma riskinsietokyky osoittaa. (Kallunki ym. 2019, 12.)

Sijoituksiin liittyvä riski riippuu yleensä sijoituskohteesta. Riski voi olla joko hyvin pieni tai suuri. Esimerkiksi korkomarkkinoilla riski on lähtökohtaisesti pienempi kuin esimerkiksi osakemarkkinoilla. Täysin riskitöntä sijoituskohdetta ei sijoitusmarkkinoilla ole olemassa ja sijoittajan tulee ymmärtää ja tiedostaa riskitaso. (SEB 2021a.) Sijoitusten tuottoon liittyvää riskiä kuvataan tuoton kokonaisvaihtelulla, jota mitataan keskihajonnalla. Sijoitusten keskihajonta kuvaa sitä, kuinka paljon tietyn aikavälin tuotto on poikennut keskimääräisestä pitkän aikavälin keskiarvosta. (Kallunki ym. 2019, 20.)

Muita sijoittamiseen liittyviä riskejä ovat esimerkiksi vastapuoliriski ja operatiivinen riski (SEB 2021a). Vastapuoliriskillä tarkoitetaan riskiä, joka syntyy, jos vastapuoli eli sijoituspalveluiden tuottaja, ei sovitussa ajassa toimita myymiään arvopapereita, vaikka maksu olisikin jo suoritettu (Pankkiasiat 2021). Operatiivisella riskillä puolestaan tarkoitetaan riskiä, joka johtuu salkunhoitajan tai rahastoyhtiön riittämättömistä menettelyistä. Tällaisia riittämättömiä sisäisiä menettelyjä voivat olla esimerkiksi henkilöihin, järjestelmiin, teknologiaan ja ulkoisiin tapahtumiin liittyvät puutteet tai menettelyt, joihin liittyy oikeudellinen riski tai sopimusriski. Muita operatiivisia riskejä voivat olla esimerkiksi kaupankäynti-, selvitys- ja arvonmäärittämenettelyistä johtuvat riskit. Toteutuessaan operatiivisilla riskeillä voi olla merkittävä negatiivinen vaikutus esimerkiksi rahaston arvoon ja tuottoon. (SEB 2021a.)

Keskeinen periaate sijoittamisen riskien hallinnassa on hajauttaminen (SEB 2021a). Heikinheimon (2020) mukaan sijoitusten hajauttamisessa on tärkeää huomioida hajauttaminen omaisuusluokkien välillä, hajauttaminen omaisuusluokkien sisällä, ajallinen hajauttaminen, salkun säännöllinen tasapainottaminen ja huomion keskittäminen suuriin linjoihin. Hänen mukaansa omaisuusluokkia voivat esimerkiksi olla talletukset, valtion- ja yrityslainat, kiinteistöt ja osakkeet. Heikinheimo toteaa myös, että hajauttaminen eri omaisuusluokkien välillä voi pienentää tappioita ja tasata tuottoja. Lisäksi hajauttaminen omaisuusluokkien sisällä on tärkeää erityisesti osakesijoituksissa. Heikinheimo toteaa vielä, että saman yrityksen osakkeita hankittaessa sijoittaja altistaa sijoituksensa esimerkiksi luonnonmullistuksille, kysynnän ja yritysjohdon muutoksille sekä poliittisten päätösten vaikutuksille.

Ajallinen hajauttaminen on tärkeää varsinkin sijoittamisen alkuvaiheessa. Yksinkertaisin tapa sijoitusten ajallisessa hajauttamisessa on säännöllinen säästäminen tai sijoittaminen. Hankkimalla sijoituksia tasaisilla kuukausierillä tai kvartaaleittain ostaa niin nousussa kuin laskussa olevia osakkeita. Salkun säännöllisellä tasapainottamisella välttää sen, että salkku painottuu esimerkiksi liikaa saman toimialan yrityksen osakkeisiin. Koska markkinoiden kehitystä ei voi ennustaa, on huomion keskittäminen suuriin linjoihin tehokkainta. Salkun hajauttaminen 10 prosentin tarkkuudella on käytännössä riittävää. (Heikinheimo 2020.)

2.3 Rahoitusmarkkinat

Rahoitusmarkkinat ovat keskeinen sektori kansantalouden toiminnassa ja niiden tehtävänä on välittää rahoitusta niiltä, joilla on rahaa niille, jotka tarvitsevat rahaa eli rahoitusylijäämäisiltä toimijoilta rahoitusalijäämäisille toimijoille. Rahoitusjärjestelmä mahdollistaa investointien ja kuluttamisen enemmän kuin muutoin olisi mahdollista. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2021.)

Pankkien ja muiden luottolaitosten välittämien rahoitusten lisäksi rahoitusta saadaan suoraan markkinoille lasketuista arvopapereista. Taloudellista kasvua ja hyvinvointia edesauttavat rahoitusjärjestelmän vakaus sekä rahoituksen tehokas kohdentuminen. Lainanantajia ja -ottajia ovat kotitaloudet, yritykset, julkisyhteisöt sekä ulkomaiset toimijat ja varat ohjautuvat näiden rahoitusmarkkinatoimijoiden

välillä kahta kautta, joko suorassa tai epäsuorassa rahoituksessa. Suorassa rahoituksessa lainanottajat hankkivat rahoitusta myymällä rahoitusmarkkinoilla toimiville sijoittajille rahoitusinstrumentteja eli arvopapereita rahoitusmarkkinoiden kautta. Epäsuorassa rahoituksessa puolestaan varat kanavoituvat osapuolelta toiselle rahoituksen välittäjien kuten luotto- ja rahoituslaitoksien kautta. (Suomen Pankki 2021c.)

Rahoitusmarkkinoihin liittyy olennaisena osana Euroopan keskuspankki (EKP). EKP hallinnoi Euroopan yhteistä rahaa eli euroa sekä toteuttaa ja linjaa talous- ja rahapolitiikkaa. EKP:n päätehtävänä on hintavakauden ylläpito ja sen myötä talouskasvun ja työpaikkojen luomisen tukeminen. Muita EKP:n tehtäviä ovat esimerkiksi ohjauskorkojen asettaminen, rahoituslaitosten ja -markkinoiden kansallisen valvonnan ja maksujärjestelmien toiminnan tukeminen, EU-alueen pankkijärjestelmien vakauden ja turvallisuuden varmistaminen ja hintakehityksen seuranta ja siitä aiheutuvien riskien arviointi hintatason vakaudelle. EKP tekee yhteistyötä jokaisen EU-maan kansallisen keskuspankin kanssa sekä koordinoi yhteistyötä niiden välillä. (Euroopan unioni 2021.)

Suomen Pankki on Suomessa toimiva keskuspankki, jonka tehtävänä on huolehtia rahoitus- ja maksujärjestelmien vakaudesta, luotettavuudesta ja tehokkuudesta sekä niiden kehittämiseen osallistuminen. Suomen Pankin tavoitteena on tunnistaa ja ennaltaehkäistä riskit ja rahoituskriisit, jotka uhkaavat rahoitusjärjestelmän vakautta. Näihin tavoitteisiin Suomen Pankki pyrkii maksuliike- ja rahoitusoperaatioilla, vakausuhkien ja järjestelmien heikkouksien analysoinnilla sekä osallistumalla järjestelmien kehittämiseen ja politiikkatoimien valmisteluun. (Suomen Pankki 2021c.)

Globaaleilla rahoitusmarkkinoilla tapahtuu kaiken aikaa ja markkinoita heiluttavia uutisia tulee taukoamatta ympäri vuorokauden. Suomen Pankki on tiiviissä kanssakäymisessä markkinatoimijoiden kanssa ja tekee erilaisten markkina- ja uutistietojärjestelmien avulla markkinaseurantaa. Seurannan keskeisenä tavoitteena on tiivistää ja suodattaa jatkuvasta informaatiotulvasta selkeitä ja keskeisiä viestejä muun muassa EKP:n rahapolitiikasta. Markkinaseurannan haasteena on maailmanlaajuisuus, sillä rahamarkkinainstrumentteja ja ilmiöitä on paljon, aina

korkomarkkinoista hyödykemarkkinoihin asti. Lisäksi seurata ei rajoitu ainoastaan euroalueeseen vaan se on maailmanlaajuista. (Herrala 2020.) Yksittäisen sijoittajan on mahdotonta poimia valtavasta informaation määrästä ja tietotulvasta sijoituspäätöksen kannalta oleellinen tieto, joten varsinkin suorilla osakemarkkinoilla toimivan sijoittajan on tärkeä seurata sekä EKP:n että Suomen Pankin markkinoihin liittyvää tiedon välitystä.

2.4 Lainsäädäntö ja verotus

Sijoittamisen toimintaympäristöön liittyvät keskeisesti myös lainsäädäntö ja verotus. Sijoitusmarkkinoita koskeva lainsäädäntö on laajaa ja esimerkiksi kuluttaja-asiakkaille annettavia sijoitus- ja omaisuudenhoitopalveluja säännellään monin eri tavoin. Lainsäädännön lähtökohtana ja tavoitteena on, että asiakkaan sijoitukset vastaavat hänen tavoitteitaan, hän ymmärtää riskit, jotka liittyvät sijoituskohteeseen ja pystyy vastaamaan niihin taloudellisesti. (Lapatto 2017.) Vaikka lainsäädännön tavoitteena on turvata sijoittajan oikeuksia, tulee sijoittajan myös itse hankkia tarpeeksi tietoa sijoituskohteesta, sen ominaisuuksista, sopimusehdoista ja kustannuksista ennen sijoituspäätöksen tekemistä (Finanssivalvonta 2018).

Sijoituksiin ja sijoitustoimintaa liittyviä lakeja ovat esimerkiksi arvopaperimarkkinalaki, laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä, laki luottolaitostoiminnasta ja sijoitusrahastolaki. Arvopaperimarkkinalaissa (746/2012 1§) säädetään arvopaperien liikkeeseen laskemisesta, tiedonantovelvollisuudesta, julkisista ostotarjouksista, väärinkäytön estämisestä sekä valvonnasta. Lakia kaupan käynnistä rahoitusvälineillä (1070/2017 1§) sovelletaan rahoitusvälineillä käytävän kaupan järjestämiseen ja siihen liittyvien tietojen julkistamiseen. Laissa luottolaitostoiminnasta (1070/2017 1§) säädetään luottolaitostoiminnan edellytyksistä, oikeudesta harjoittaa toimintaa ja toiminnan valvonnasta. Sijoitusrahastolakia (213/2019 1§) puolestaan sovelletaan rahasto- ja säilytysyhtiöihin. Sijoitusrahastolaissa on määräys, jonka mukaan sijoitusrahastojen varat tulee hajauttaa erilaisiin sijoituskohteisiin, ja laki myös määrittelee, kuinka paljon sijoitusrahasto voi yksittäisiin sijoituskohteisiin sijoittaa.

Lainsäädännön ymmärtämisen lisäksi on tärkeää perehtyä sijoittamisen verotukseen. Sijoittajan on mahdollista saada tuloja sekä onnistuneilla sijoituksilla että

verovaikutusten huomioimisella ja asianmukaisella verosuunnittelulla. Verosuunnittelussa on monenlaisia toimintavaihtoehtoja ja tärkeää on valita eri vaihtoehdosta sijoittajan oman tilanteen mukainen mielekkäin vaihtoehto. Verotuksella on merkitystä sijoittajien sijoitusvalintoihin ja verot voidaankin ajatella yhdeksi sijoittamisen kustannustekijäksi, joilla on merkitystä sijoitusten lopullisiin tuottoihin. Verosuunnittelua vaikeuttaa monien erilaisten verojen olemassaolo ja sijoittaja voi joutua miettimään sijoituksista saatavien tulojen verokohtelun lisäksi esimerkiksi luovutusvoittojen verotusta, varainsiirto- ja kiinteistöverotusta sekä mahdollisesti myös perintö- ja lahjaverotusta. Sijoittajan on miltei mahdotonta saavuttaa jokaisen sijoituksen kohdalla optimaalista tilannetta verotuksen suhteen, ja tärkeintä olisikin päättää, mitä asioita pitää omassa verosuunnittelussa tärkeimpänä ja myös realistisena. (Fasoúlas, Manninen & Niiranen 2019, 29–31.)

Verosuunnittelua ei pitäisi tehdä ainoastaan sillä perusteella, että veroja ei tarvitsisi maksaa tai verorasite olisi mahdollisimman pieni. Tämä siitä syystä, että odotettavissa oleva nettotuotto voi näissä sijoitusvaihtoehtoisissa jäädä huonoksi ja lyhyellä tähtäyksellä hyvältä näyttävä vaihtoehto voi osoittautua kalliiksi, jos valittu vaihtoehto joudutaan jostakin syystä muuttamaan. Verosuunnittelussa tulisi huomioida sekä pitkän että lyhyen tähtäimen tavoitteet ja harkita eri vaihtoehtoja mahdollisimman laaja-alaisesti. (Fasoúlas ym. 2019, 32.)

Sijoitusten tuottojen verotus jakaantuu sijoituksista perittäviin pääomatuloveroihin ja korkotuloista perittäviin lähdeveroihin tai pääomatuloveroihin. Sijoittajan on hyvä huomioida, että korkotulon lähdevero on lopullinen, eikä siitä voi tehdä vähennyksiä. Pääomatulojen osalta taas voi vähentää esimerkiksi tulojen hankkimiseen ja säilyttämiseen liittyvät menot sekä vähennyskelpoiset korkomenot. Esimerkiksi pörssiyhtiön maksamat osingot ovat verovapaata 15 %:iin asti ja lopusta 85 %:sta osakkeenomistajilta peritään pääomatuloveroa. Jos veronalaiset pääomatulot ovat enintään 30 000 euroa peritään niistä 30 % pääomatuloveroa. 30 000 euroa ylittävästä osasta osakkeenomistaja maksaa pääomatuloveroa 34 prosenttia. Koska osa pörssiyhtiön jakamasta osingosta 15 % on verovapaata, maksaa osakkeenomistaja osinkotulosta veroa 25,5 % 30 000 euroon saakka ja sen ylittävältä määrältä 28,9 %. Veronalaisia pääomatuloja ovat myös sijoitusrahastojen tuotot, ja näistä tuotoista vero pidätetään tuoton maksamisen yhteydessä. (Pörssisäätiö 2021a, 10–11.)

Osakesäästötilin käyttöönotto vuoden 2020 alussa toi yhtenäisyyttä sijoitustuotteiden verokohteluun. Osakesäästötilin avulla osakkeita omistava yksityinen sijoittaja voi osakesäästötiliä käyttämällä siirtää veronmaksua myöhemmäksi osinkojen ja luovutusvoittojen osalta. (Pörssisäätiö 2021a, 29.) Keskeinen periaate osakesäästötilissä on, että tilin sisällä pörssiosakkeita voi ostaa tai myydä siten, ettei yksittäisistä myynneistä makseta myynnin yhteydessä veroa. Osinko ja korkotuloista ei myöskään makseta veroja siinä vaiheessa, kun ne kirjautuvat osakesäästötilille. Verotus tapahtuu siinä vaiheessa, kun osakesäästötililtä nostetaan rahaa. Sijoittaja voi tallettaa osakesäästötilille enintään 50 000 euroa. Lisäksi sinne voi sijoittaa pelkästään rahaa, eikä sinne voi siirtää aikaisemmin hankittuja osakkeita. (Vero 2021.)

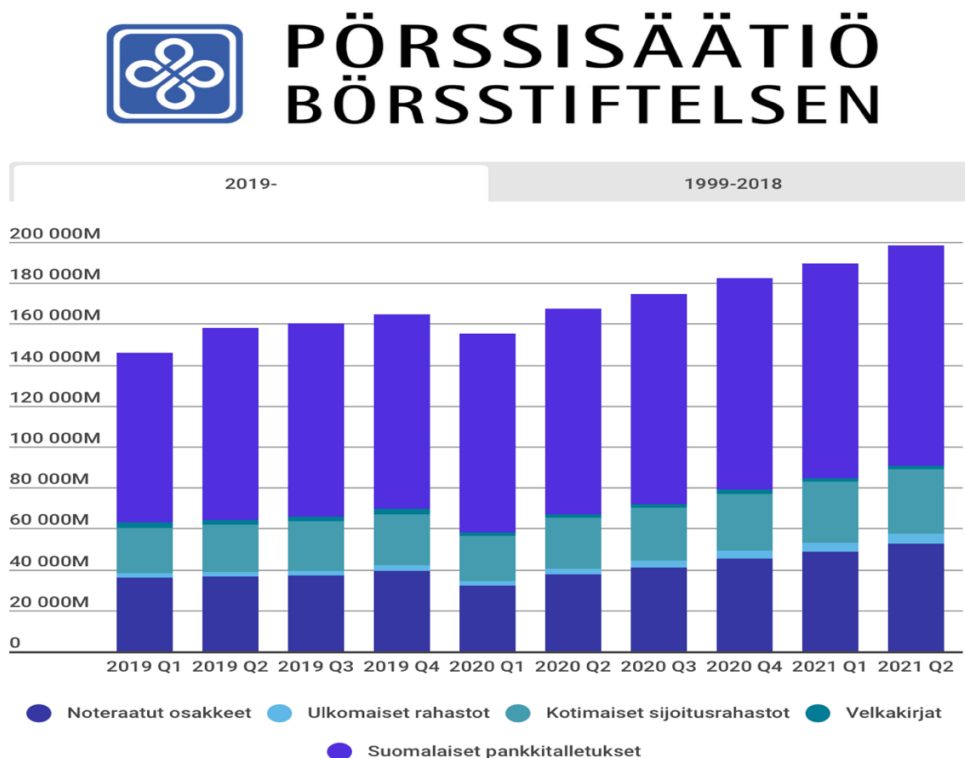

3 SIJOITUSINSTRUMENTIT

3.1 Sijoitusvälineet

Sijoittajalla on nykyisin mahdollisuus valita itselleen lukemattomat määrät erilaisia sijoitusvälineitä ja -kohteita. Sijoitusvälineillä tarkoitetaan tapoja ja keinoja, joilla toteutetaan sijoituskohteiden valinta. Erilaisia sijoitusvälineitä ovat esimerkiksi osakkeet, rahastot, talletukset, joukkovelkakirjalainat sekä kiinteistö- ja asuntosijoittaminen. Sijoituskohteilla puolestaan tarkoitetaan sijoitusvälineen kautta sijoitettavaa kohdetta. Esimerkiksi osakesijoituksia voi tehdä pörssilistattuihin tai listaamattomiin suomalaisiin tai ulkomaisiin yrityksiin. (Kallunki ym. 2019, 60.)

Pörssisäätiön teettämän tutkimuksen (Kuvio 1) mukaan kotitalouksien rahoitusvarat jakoutuivat vuoden 2020 lopussa siten, että talletuksia oli 103,207 miljardia, pörssiosakkeita 46,259 miljardia, rahasto-osuuksia 31,655 miljardia ja vakuutus-sijoituksia 39,930 miljardia (Pörssisäätiö 2021b).

Kuvio 1. Kotitalouksien rahoitusvarat 2019–2021 jakautuminen (Pörssisäätiö 2021b)

3.2 Osakesijoittaminen

Osakkeet ovat osakeyhtiön omistusosuuksia. Osakkeet muodostavat yhtiön osakepääoman, jonka yhtiö on maksullisessa tai maksuttomassa osakeannissaan laskenut liikkeelle. Sijoittaja, joka on ostanut yhtiön osakkeita, omistaa siten osuuden kyseisestä yhtiöstä. Omistusosuus on yhtä suuri kuin sijoittajan omistamien osakkeiden osuus yhtiön yhteenlaskettujen osakkeiden määrästä. Osakkeen omistajan taloudellinen riski perustuu sijoitettuun osakepääomaan. Jos esimerkiksi yhtiö, johon osakkeenomistaja on sijoittanut, ajautuisi konkurssiin ja yhtiö todettaisiin varattomaksi, menettäisi sijoittaja ainoastaan omistamansa osakkeidensa osuuksien määrän. (Kallunki ym. 2019, 76.)

Osakemarkkinoilla osakkeet hinnoitellaan siten, että tuotto ja riski vastaavat. Osakkeet ovat olleet pitkän aikavälin tuottavin sijoituskohteet. Lyhyellä aikavälillä puolestaan osakkeet sisältävät riskejä, koska talouden vaihtelut sekä arvostukset osakemarkkinoilla voivat muuttua nopeastikin ja muutokset saattavat olla suuria. Tärkeää osakemarkkinoille sijoitettaessa onkin hajauttaminen. Sijoittajan ei kannata sijoittaa kaikkia varojaan samaan osakkeeseen, vaan varat kannattaa sijoittaa useisiin erilaisiin ja erin toimialan osakkeisiin. Tällöin hajautetun ja pitkän aikavälin salkun tuotto voi olla jopa 7–10 %. (Kallunki ym. 2019, 77.)

Osakesijoittajat tarkkailevat erilaisia tunnuslukuja, ja yksi keskeisimmistä tunnusluvuista on P/E -luku. Sen avulla sijoittaja pystyvät tulkitsemaan, kuinka monessa vuodessa yritys tekisi tulosta markkina-arvonsa verran, mikäli tulos pysyisi samana. Yleensä P/E -luku on sitä korkeampi, mitä kasvuhakuisemmasta toimialasta tai yrityksestä on kyse. Matalan kasvun toimialoilla ja yrityksissä P/E -luku saa yleensä keskimääräistä matalamman arvon. (Alma Talent 2021.) Myös tasaista tulosta tekevillä yhtiöillä P/E -luku on matalampi, kun taas kasvuyhtiöillä se on korkeampi. P/E -luvun tulkinnassa voi olla haasteita, esimerkiksi yhtiön tuloksen ollessa heikko P/E -luku nousee yhtiön kasvuhakuisuudesta riippumatta. (Thuren 2017.)

Osakesijoittaminen vaatii sijoittajalta omatoimisuutta ja aktiivisuutta, sillä osakemarkkinoille sijoitettaessa edellytys menestymiselle on oikeanlainen ajankäyttö. Aikaa ei kannata tuhlaa ainoastaan ostamiensa osakekurssien seuraamiseen,

vaan tärkeää on tutkia erilaisia osakkeita ja seurata markkinaympäristön kehittymistä. Osakesäästämisen nyrkkisääntönä voidaan pitää sitä, että sijoittaminen osakkeisiin on järkevää aloittaa vähintään 1000 eurolla, pienemmät summat kannattaa sijoittaa rahastoon. (Sijoittaja.fi 2018.) Suurempi summa kannattaa osakkeisiin sijoittaa kerralla myös siksi, että niiden ostamisesta syntyy kuluja, esimerkiksi merkintäpalkkioita, jotka vaihtelevat eri osakkeiden välillä (Thuren 2017). Lisäksi tulee huomioida, että osakkeet kannattaa ostaa ja myydä erissä, esimerkiksi 1000 euron osakkeen osto kannattaa hajauttaa ainakin kahteen erään, tällä tavoin riski vähenee. Koko sijoitettavan summan sijoittaminen kerralla yhteen osakkeeseen voi aiheuttaa mittavat taloudelliset ja henkiset tappiot, jos yhtiö esimerkiksi seuraavana päivänä sijoituksen teosta antaa tulosvaroituksen. (Sijoittaja.fi 2018.)

3.3 Rahastosijoittaminen

Sijoitusrahastot sijoittavat erilaisiin arvopapereihin ja rahastojen varat omistavat pääsääntöisesti niihin sijoittaneet henkilöt, yhteisöt ja säätiöt. Omistusosuudet rahastoissa jakaantuvat samoissa määrin, kuin sijoittajat ovat rahastoon varojaan sijoittaneet. Rahastot sijoittavat sijoituspolitiikansa mukaisesti esimerkiksi osakkeisiin, joukkolainoihin, arvopapereihin tai jopa käteiseen rahaan. (Kallunki ym. 2019, 116.) Sijoitusrahastoja hoitavat rahastoyhtiöt eivät omista rahastoja, vaan varallisuuden omistavat osuudenomistajat, eikä rahastojen varoja voi käyttää muiden tahojen, kuten rahastoyhtiöiden vastuiden kattamiseen esimerkiksi konkurssi- ja maksukyvyttömyystilanteissa (Pörssisäätiö 2015, 5).

Sijoitusrahastojen osuuksien hinta on sama uudelle sijoittajalle kuin osuudestaan luopuvalle. Rahastosijoitusten käypä arvo lasketaan jakamalla markkina-arvo liikkeellä olevien rahasto-osuuksien lukumäärällä. Sijoitusrahastoilla ei osakkeiden tavoin yleensä käydä kauppaa pörssissä, sen sijaan rahaston pääoma kasvaa tai vastaavasti laskee, kun tehdään merkintöjä ja lunastuksia. (Pörssisäätiö 2015, 5.) Poikkeuksena kuitenkin ovat ETF eli Exchange Traded Fund -indeksiosuusrahoitukset, joilla käydään kauppaa pörssissä osakkeiden tavoin. ETF-rahastot sijoittavat varansa erilaisiin osakkeisiin seuraamansa indeksin mukaan. Ne ovat passiivisia rahastoja, joilla ei ole aktiivista salkunhoitajaa, jonka vuoksi ne ovat erittäin kustannustehokkaita. (OP 2021b.)

Sijoitusrahastoja voidaan jakaa eri tavoin ryhmiksi, esimerkiksi sijoituskohteiden ja sijoitusrahastoon kohdistuvan sääntelyn tai sijoituspolitiikan mukaan pitkän ja lyhyen koron rahastoihin, yhdistelmärahastoihin sekä osakerahastoihin. Lyhyen koron rahastoissa varat sijoitetaan lyhytaikaisiin rahamarkkinavälineisiin, kuten esimerkiksi rahamarkkinoilla kaupankäynnin kohteina oleviin pankkien sijoitustoistuksiin, valtion velkasitoumuksiin, kuntien kuntatodistuksiin sekä yritysten yritystodistuksiin. (Pörssisäätiö 2015, 6.) Tavoitteena lyhyen koron rahastoissa on usein ylittää pitkällä aikavälillä euribor-koron tuotto kolmen kuukauden ajalta. Lyhyen koron rahastot ovat sopiva vaihtoehto talletuksille ja kassa- ja käteisvarojen sijoitusmuodoille. (SEB 2021b.)

Pitkän aikavälin rahastot puolestaan sijoittavat varat pitkäaikaisiin joukkolainoihin ja korkoinstrumentteihin, joiden laina-aika tyypillisesti on yli vuosi. Liikkeellelaskijoita lainoille voivat olla yritykset, julkisyhteisöt ja valtiot. Julkisyhteisöjen ja valtioiden lainoihin sijoittavia rahastoja ovat nimeltään obligaatorahastot, yrityslainoihin sijoittavia rahastoja puolestaan kutsutaan yrityskorkorahastoiksi. (Pörssisäätiö 2015, 7.) Pitkänkoron rahastot sopivat nimensä mukaisesti pitkäaikaiseen sijoittamiseen. (SEB 2021b.)

Osakerahastot sijoittavat varansa osakkeisiin ja ne voidaan jaotella esimerkiksi maantieteellisen sijainnin, yhtiöiden toimialan tai koon perusteella. Sijoitusalue voi esimerkiksi olla kotimaa, Eurooppa tai koko maailma sekä niin sanotut kehittyvät markkinat, kuten Aasia tai Latinalainen Amerikka. Osakerahasto voi sijoittaa varat erilaisiin ja eri kokoisiin yhtiöihin, eli esimerkiksi maailmanlaajuisiin suuriin ja vakaisiin yhtiöihin, joita kutsutaan blue chip -yhtiöiksi tai vastaavasti pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, joita kutsutaan nimellä small chip -yhtiöt. Tuottotavoitteena osakerahastoilla on ylittää benchmark -indeksi, eli sijoituskohteen mukaan valittu vertailuindeksi. Esimerkiksi rahastolla, joka sijoittaa kotimaahan, voi olla benchmark -indeksinä OMX Helsinki Cap -tuottoindeksi. (Pörssisäätiö 2015, 8.)

Yhdistelmärahastoja puolestaan ovat osakkeisiin ja korkoa tuottaviin kohteisiin sijoittavat rahastot ja markkinatilanteen mukaan painotuksia voidaan vaihdella. Rahaston säännöissä määritellään korko- ja osakesijoitusten painoarvot ja niiden vaihtelurajat. (Pörssisäätiö 2015, 8.) Yhdistelmärahastoissa salkunhoitajat tekevät markkinatilanteen mukaan päätökset, missä suhteessa sijoitetaan osake- ja

korkomarkkinoille. Yhdistelmärahastot sijoittuvat riskitasonsa puolesta korko- ja osakerahastojen välimaastoon. (SEB 2021b.)

Sijoitusrahastojen etuna on riskien hajauttaminen, hankkimalla rahasto-osuuksia sijoittaja saa automaattisesti hajautetun sijoitussalkun. Lisäksi etuna sijoitusrahastoissa on myös mahdollisuus nopeaan lunastukseen eli rahasto-osuuden muuttamiseen rahaksi. Muita etuja on esimerkiksi se, että sijoitusrahastoihin sijoittamiseen ei tarvitse suurta omaisuutta, vaan säästämisen voi aloittaa pienillä summilla, tämä mahdollistaa sijoittamisen ajallisen hajauttamisen. (Pörssisäätiö 2015, 6.)

3.4 Talletukset ja joukkovelkakirjalainat

Toiset sijoittavat tavoitteellisemmin, pitkäjänteisemmin ja ottavat riskejä enemmän kuin toiset ja vaikka korkotaso on matala, näyttävät suomalaiset vielä luottavan riskittömiin talletustileihin. Suomen Pankin 10.8.2021 julkaiseman tilaston mukaan suomalaisten kotitalouksien talletuskanta oli 107,8 miljardia, euroa ja näistä varoista yli 90 % oli erilaisilla käyttötileillä. (Suomen Pankki 2021a.)

Talletukset ovat pienen riskin perinteisiä sijoituksia, jonka vuoksi niiden tuotto on vakaata, mutta usein myös heikkoa. Yleiskielessä talletus tarkoittaa pankkitalletusta, eli henkilön, yhteisön tai yrityksen rahasaatavaa pankilta. Pankit tarjoavat ennalta rajoittamattomalle joukolle talletuksia niin, että tietynlaiset ja -tyyppiset talletukset ovat sisällöltään ja ehdoiltaan saman tyyppisiä kaikille. Finanssivalvonta hyväksyy talletuspankkien yleisötilien yleiset ehdot, ja lainsäädännöllä varmistetaan talletuksien luotettavuus ja turvallisuus. (Finanssialalle 2021b.)

Talletustilit on tarkoitettu säästämistä varten, joten ne tarjoavat korkeampaa korkoa kuin käyttötili. Talletustileillä on usein nostorajoitteita, jolloin raha sidotaan tilille tietyksi määräajaksi, jolle korko maksetaan eikä rahoja näin ollen voi nostaa sijoitusaikana. (Sijoitustieto 2018.)

Joukkovelkakirjalainat puolestaan ovat valtioiden, julkisyhteisöjen tai yritysten liikkeelle laskemia velkakirjoja, joilla pyritään nostamaan vierasta pääomaa. Joukkovelkakirjalaina on suosittu rahoitusmuoto suurten yritysten ja julkishallinnon keskuudessa. Yritys, joka laskee liikkeelle joukkovelkakirjalainan, sitoutuu

maksamaan lainan ostajalle lainan nimellisarvoa vastaavan summan tiettyinä ajankohtana joukkovelkakirjalainan liikkeellelaskusta, esimerkiksi kolmen vuoden jälkeen. Esimerkkejä joukkovelkakirjalainoista ovat obligaatiot ja debentuurit. (Minilex 2021.)

Joukkovelkakirjat lasketaan liikkeelle arvo- tai paperiosuusmuotoisina ja niitä voi hankkia, ostaa tai myydä liikkeeseenlaskun yhteydessä tai sen jälkeen, koska ne ovat jälkimarkkinakelpoisia kuten esimerkiksi osakkeet. Liikkeeseenlaskun yhteydessä julkaistaan esite, jossa ilmoitetaan lainan ehdot sekä tietoja liikkeeseenlaskijasta. (Minilex 2021.)

3.5 Kiinteistö- ja asuntosijoittaminen

Kiinteistösijoittaminen tarkoittaa varojen sijoittamista kiinteistöön taloudellisen hyödyn saavuttamiseksi. Kiinteistöt ovat viimeisen 200 vuoden aikana jopa osakkeita paremmin tarjonneet tuottoa matalammalla riskillä. Lisäksi kiinteistösijoittaminen tarjoaa hajautushyötyä osake- ja korkosijoituksiin. Kiinteistösijoittamisen eduksi voidaan luokitella myös se, että sillä on hyvä vakuusarvo esimerkiksi lainaa varten, sijoittaja voi näin ollen hyödyntää velkavipua kiinteistösijoituksissa. (Sijoittaja.fi 2020a.)

Kiinteistösijoittamista voi tehdä sijoittamalla, joko suoraan tai välillisesti kiinteistöihin esimerkiksi rahastojen kautta. Kiinteistön arvonnoususta sekä vuokratulojen kautta sijoittaja saa kiinteistöön sijoittamalla taloudellista hyötyä. Suomessa kiinteistö ja kiinteistöllä sijaitsevat rakennukset omistetaan ja hallitaan kiinteistö-osakeyhtiön tai asunto-osakeyhtiön kautta. (Sijoittaja.fi 2020a.)

Suurimpia kiinteistösijoitusluokkia Suomessa ovat asuin-, toimisto- ja liikekiinteistöt. Muita kiinteistöluokkia, jotka muodostavat kiinteistösijoitusmarkkinan ovat yhteiskunnalliset kiinteistöt, kuten hoivakodit ja koulut, tuotannolliset kiinteistöt, kuten erilaiset tehdas-, varasto ja logistiikkakiinteistöt, sekä hotelli-kiinteistöt. Asuin-, toimisto-, ja liikekiinteistöillä on tehty volyymimääräisesti eniten kauppaa. Hoivakiinteistösektorilla volyymit puolestaan ovat viime vuosina kasvaneet, kun taas hotelli-kiinteistösektorilla volyymit ovat pysyneet jo vuosia maltillisina. (Sijoittaja.fi 2020a.)

Asuntosijoittaminen on suosittua sijoittajien keskuudessa, koska asuntosijoittamisen riskit ovat suhteellisen pienet ja tuotto on tasaista (Aaltonen 2019.) Asuntosijoittamisen etuna on vieraan pääoman saaminen vakaasti, mutta myös mahdollisuus tuntea tietty osa-alue erityisen hyvin. Asuntosijoittamisessa sijoittajan on hyvä pohtia, onko hänellä erityistä tietotaitoa esimerkiksi asuinalueen, paikkakunnan tai tiettyjen asuntotyyppien hinnoittelun suhteen, joilla hän voi tuoda lisähyötyä asuntosijoituspäätöksiinsä. Parhaimmillaan osaamisen avulla sijoittaja tuntee kohdemarkkinat tai pystyy esimerkiksi huoltamaan ja remontoimaan remonttikohteita sekä ymmärtää lainalaisuudet asuntosijoittamisessa. (Sijoitustieto 2020.)

Asuntosijoittamisen hyötyjä ovat tasaiset kuukausittaiset tulot, kun asunnon vuokraa eteenpäin. Sijoitusasunnosta 60–70 % kelpaa vakuudeksi, joten asunnon hinnasta rahaa tai vakuuksia tarvitsee ainoastaan 30–40 %. Lisäksi oikein valitulla sijoitusasunnolla, pystyy vaikuttamaan asuntosijoittamisen tuottoihin, esimerkiksi vakuusarvoa voi nostaa asunnon remontoinnilla. Asuntosijoittamisen avulla sijoittaja saa inflaatiota vastaan hyvän suojan pääomalle ja riski on pieni, koska vuokratuottoon ei vaikuta hintojen tilapäinen lasku. Asuntosijoittamisen hyötynä myös on, että sijoittaja voi vähentää pääomatuloista lainan korot, hoitovastikkeen ja remontointikustannukset. (OP 2021c.)

4 SIJOITUSKOHTTEEN VALINTAAN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ

4.1 Sijoitussuunnitelma

Sijoitussuunnitelmalla tarkoitetaan kokonaisvaltaista suunnitelmaa varallisuuden sijoittamisesta. Sijoitussuunnitelma auttaa sijoittajaa tavoitteiden saavuttamisessa ja harkitsemaan valintoja vaikean paikan tullessa. Tällöin sijoittaja ei välttämättä tee hätiköityjä päätöksiä, kun hän pysyy suunnitelmassaan eikä sekoita tunteitaan sijoituspäätöksiin. Sijoitussuunnitelmaa tehtäessä huomiota tulee kiinnittää budjetointiin, sijoitusaikaan, riskinottohalukkuuteen sekä osaamiseen ja ajankäyttöön. (Sijoittaja.fi 2020b.)

Budjettia määriteltäessä sijoittajan on hyvä miettiä, millainen taloudellinen tilanne hänellä on, kuinka paljon rahaa voi sijoittaa kuukausittain ja tuleeko mahdollinen tappio näkymään arjessa. Sijoittajan taloudellinen tilanne vaikuttaa sekä mahdollisuuksiin ottaa riskejä että valittaviin sijoitusinstrumentteihin. Sijoitusaika puolestaan määrittelee sen, millä likvidi- ja riskitasolla sijoitukset tehdään. Mikäli sijoitusajaksi määritellään lyhyt aika esimerkiksi alle yksi vuosi, pääomaa ei tulisi hävittää. Näissä tilanteissa sijoitus vaihtoehdoksi tulisi valita esimerkiksi talletukset tai rahastot, jotka vastaavat talletuksien riskitasoa. Lisäksi vaatimus siitä, kuinka nopeasti sijoitukset tulisi olla nostettavissa, rajaa sijoitusinstrumentin valintaa. Aikarajoituksia likviditeetti- tai riskitasolle ei synny, jos sijoitusaika on pitkä. (Sijoittaja.fi 2020b.)

Sijoittajan henkilökohtainen riskinsietokyky vaikuttaa olennaisesti myös sijoitussuunnitelmaan. Sijoittajan tulee puntaroida varallisuuden sijoittamista tappionsietokyvyn ja tuottotavoitteen välillä. Huonosti riskiä sietävä sijoittaja valitsee matalariskisen salkun, kun puolestaan korkeaa tuottoa tavoitteleva sijoittaja valitsee korkean riskin sijoitussalkun. Sijoittajan tulee kuitenkin muistaa, että vaikka salkun arvo laskisi hetkellisesti, osakkeiden arvot palautuvat tilanteen parantuessa, esimerkkinä koronakriisi ja sen vaikutukset osakkeiden arvoihin. Sijoitussuunnitelmassa tulisi myös huomioida sijoittajan osaaminen ja sijoitustoimintaan käytettävä aika. Sijoittajat usein yliarvioivat osaamisensa sijoittamista kohtaan, jolloin riskinottohalukkuutta lisäävät onnistumiset ja laatimansa sijoitussuunnitelman

noudattaminen unohtuu. Jos sijoittajalla ei ole aikaa perehtyä markkinoihin, kannattaa rakentaa osta ja pidä -menetelmän laajasti hajautettu sijoitussalkku ja säästää tasaisesti. (Sijoittaja.fi 2020b.)

4.2 Valintakriteerit

Monet aloittelevat sijoittajat pohtivat, miten ja millä kriteereillä sijoituskohteet tulisi ja kannattaisi valita. Kannattaako sijoittaa esimerkiksi rahastoihin, osakkeisiin vai korkomarkkinoille. Entä millaisia kriteerejä valinnassa voi käyttää, mistä saa parhaan tuoton? Moni sijoittaja valitsee sijoituskohteensa sen markkina-arvon tai brändin tunnettuuden perusteella. Muita valintaperusteita voivat olla esimerkiksi hyvät tuotteet, palvelu, osaava johto, kasvumahdollisuudet tai velkaantuminen. Myös osinkotuotto ja yhtiön tulevaisuudennäkymät voivat olla valintakriteeri. (Pörssisäätiö 2021c.) Virtanen (2016) korostaa, että kannattaa ostaa sitä mistä ymmärtää ja jos on täysin pihalla siitä, mitä yritys tekee, on sijoittaminen pelkkää arpapeliä.

Sijoituskohdetta valittaessa kannattaa luottaa itseensä ja tehdä sijoituspäätös itsenäisesti, koska mikään ei harmita niin paljon kuin muualta saatu sijoitusvinkki, joka osoittautuukin vääräksi. Kannattaa kuitenkin hyödyntää esimerkiksi puolueettomia näkemyksiä ja analyysyjä, joista voi saada hyödyllistä tietoa sijoituspäätöksen tekemiseen. Loppujen lopuksi sijoituspäätöksen tulee perustua sijoittajan omaan näkemykseen ja intuitioon. (Sijoittaja.fi 2018.)

Sijoituskohteiden valinnassa kolme tärkeintä asiaa ovat Finanssiala ry:n 3.9.2021 julkaiseman tutkimusraportin mukaan sijoitusten turvallisuus, vaivattomuus ja riskittömyys. Tutkimuksen mukaan riskittömyyden merkitys sijoituskohteen valinnassa on vähentynyt, turvallisuuden ja vaivattomuuden merkitys puolestaan on kasvanut. Säästö- ja sijoituskohteen rahaksi muuttamisen arvostus on kasvanut erityisesti yli 35-vuotiaiden keskuudessa. Tutkimuksesta myös käy ilmi, että vastuullisuuden ja eettisyyden merkitys sijoituskohteen valinnassa on kasvanut edelliseen tutkimukseen verrattuna. (Finanssialalle 2021a.)

4.3 Digitalisaatio ja sosiaalinen media

Sijoittaminen on kehittynyt ja yleistynyt vuosien aikana digitaalisen kehityksen myötä. Nykyään suurin osa sijoituksista tehdään digitaalisessa kanavassa, pörs-siosakkeiden osalta jopa sataprosenttisesti. Yksi syy tähän on kaupankäynnin mutkattomuus, sillä sijoitukset voi hoitaa mobiilipankissa samalla kun hoitaa muita päivittäisiä pankkiasioita. (Garlo-Melkas 2021.)

Osuuspankin kehittämä oma digitaalinen sijoituskanava on OP Sijoituskumppani, se on esimerkki digitaalisesta mobiilipankissa käytettävästä sijoituspalvelusta. OP Sijoituskumppanissa sijoittamisen voi aloittaa matalalla kynnyksellä turvallisesti. Sijoituksia voi seurata paikasta riippumatta omalta mobiililaitteeltaan. OP Sijoituskumppani palvelun lähtökohtana on auttaa sijoittajaa saavuttamaan asettamansa tavoitteet mahdollisimman yksinkertaisesti ja helposti. OP Sijoituskumppanin käyttöönotossa tarvitsee ainoastaan päättää sijoituskohde mihin haluaa säästää, kuinka paljon rahaa tavoitteena on säästää ja milloin ne halutaan ottaa käyttöön. Kysymyksiä täyttämisen jälkeen järjestelmä laskee ja kertoo, onko asetettu tavoite realistinen. Käyttäjän ei erityisesti tarvitse ymmärtää tai olla kiinnostunut yksittäisistä sijoituskohteista, eikä hänen tarvitse ottaa kantaa haluaako hän esimerkiksi sijoittaa osake- vai korkomarkkinoille. Palvelu sopii kaikille riippumatta iästä tai varallisuusasemasta, mutta erityisesti se on nuorille sijoittajille helppo tapa kokeilla sijoittamista pienilläkin summilla. (Karjalainen 2020.)

Sijoittajien ajattelumalleihin ja sijoituskäyttäytymiseen vaikuttaa olennaisesti myös sosiaalinen media. Erilaiset sosiaalisen median vaikuttajat, podcastit ja blogit ovat tuoneet sijoittamisen lähemmäksi varsinkin nuoria. Lisäksi sosiaalisessa mediassa sijoittamisesta puhutaan ymmärrettävämmiin nuorten kielellä, jolloin se myös vaikuttaa positiivisesti ja lisää kiinnostusta nuorten keskuudessa. (Aaltonen 2021.)

OP:n Rahapuhetta-podcastissa todetaan, että sosiaalisessa mediassa etenkin nuoret ja nuoret aikuiset ovat yhä kiinnostuneempia sijoittamisesta, tämä näkyy esimerkiksi sosiaalisessa mediassa erilaisten sijoituskertomusten muodossa. Sijoituskertomuksissa jaetaan kokemuksia ja ajatuksia sijoittamisesta sekä kerro-

taan, miten ja mihin itse sijoittaa. Lisäksi podcastissa todetaan, että sijoittamisesta puhuminen ja avoimuus sen suhteen on luonut innostusta sijoittamisen aloittamista kohtaan. Tieto sijoittamisesta on levinnyt ja motivaatio lisääntynyt ja nämä asiat ovat aktivoittaneet nuoria ottamaan sijoittamisesta selvää itsenäisesti. (Orfinskij & Hirvensalo 2021.)

5 VASTUULLINEN SJOITTAMINEN

5.1 Vastuullisen sijoittamisen määritelmä

Vastuullisella sijoittamisella tarkoitetaan yleensä vastuullisuuskriteerien huomioon ottamista, näitä kriteereitä kutsutaan lyhenteellä ESG-kriteerit. ESG tulee sanoista environment, social ja governance, eli kriteeristöön kuuluu ympäristön, sosiaalisen vastuun ja hyvän hallintotavan huomioon ottaminen. (Pörssisäätiö 2021d.) Sijoitustrategiajohtaja Hank Smithin kertoo Forbesin 1.3.2021 julkaisemassa artikkelissa, että ESG sijoittamisen keskeisenä tavoitteena on vaikuttaa positiivisesti yhteiskunnan muutoksiin ja siihen, että sijoittajat tekevät parempia sijoitusratkaisuja. (Napoletano & Curry 2021.)

Ympäristön huomioimisella tarkoitetaan ilmaston muutoksen torjumiseen ja saastuttamisen vähentämiseen liittyviä kysymyksiä (Pörssisäätiö 2021d). Vielä reilu kymmenen vuotta sitten Davosin maailman talousfoorumin listalle ei nostettu taloudelliseksi uhkaksi ympäristöön liittyviä tekijöitä, vaan suurimpana riskinä taloudelle nähtiin esimerkiksi pääoman romahdus, tuloerot, epävakaus finanssipoliitikassa sekä energian hintamuutokset. Nyt kymmenen vuoden jälkeen, 2020-luvun alussa lista on muuttunut ja taloudellisen tilanteen suurimpia uhkatekijöitä ovat muun muassa luonnonkatastrofit, sään ääri-ilmiöt ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen. Vastuullisuuteen liittyviä kysymyksiä ei enää nähdä irrallisina sivuseikkoina taloudellisissa ja yhteiskunnallisissa kysymyksissä, vaan ne ovat suoraa vaikutuksessa ihmisten, yhteiskunnan ja taloudelliseen hyvinvointiin. Tämän vuoksi ympäristön huomioon ottamisella on väliä sijoituspäätöksien tekemisessä. (Kurittu 2021, 173–174.)

Sosiaalisella vastuulla puolestaan tarkoitetaan ihmisoikeuksien toteutumisesta huolehtimista sekä henkilöstöpolitiikkaan liittyviä asioita (Pörssisäätiö 2021d). Sosiaalisella vastuulla ja vastuun kantamisella on suora yhteys esimerkiksi yhtiöiden riskien hallintaan, toiminnan ja laadun varmistamiseen, yhtiön työntekijöiden työkykyyn ja motivaatioon sekä koko yhtiön maineeseen ja sitä kautta menestymiseen. Vastuullisesti toimivien yhtiöiden on lisäksi helpompi saada parhaita alan osaajia töihin, sillä nykyinen sukupolvi hakeutuu aikaisempia sukupolvia ahkerammin ja tietoisemmin töihin yhtiöihin, joiden liiketoiminnan kulmakivi

on vastuullisuus. Yhtiöiden sosiaalisen vastuun kantaminen tarkoittaa myös panostamista ihmisoikeuksiin, hyvinvointiin ja turvallisuuteen, mikä puolestaan myös näkyy laadukkaiden ja haluttujen tuotteiden sekä palvelujen toteuttamisessa. Sosiaalisesta vastuusta piittaamaton yhtiö on taloudellinen riski, vastuun väistely voi aiheuttaa mainehaittaa ja yhtiö voi joutua siitä vastuuseen, tämä voi vaikuttaa esimerkiksi sijoittajien sijoituspäätöksiin negatiivisesti. (Kurittu 2021, 198.)

Ympäristö- ja sosiaalisten asioiden huomioimisen lisäksi osa vastuullista sijoittamista on hyvän hallintotavan huomioon ottaminen eli kysymykset siitä, miten yritystä tai organisaatiota johdetaan ja hallinnoidaan. Vastuulliset valinnat tarvitsevat jatkuvaa, aktiivista työtä sekä uskaliaita päätöksiä, joita yrityksen hallinto ja johto tekevät. Hyvä hallinto tarkoittaa käytännössä muun muassa hallituksen monimuotoisuutta, eettisiä periaatteita, riippumattomuutta, verojen maksun huolehtimisesta ja korruption ehkäisemistä. (Kurittu 2021, 174.)

Sijoittajien on kuitenkin hyvä tiedostaa, että vastuullisuudesta on jokaisella oma käsityksensä ja siksi sijoittajan on tärkeää miettiä, mitkä asiat ovat itselle tärkeitä. Tämä myös auttaa sijoituskohteiden vertailussa, kun omat intressit ja prioriteetit ovat selvillä. (Pörssisäätiö 2021d.) Lisäksi on tärkeä tiedostaa, että vaikka sijoituskohteeksi valikoitunut organisaatio tai yritys sijaitsisikin vauraassa ja vakaassa maassa, sen koko arvoketju eli ketju alkutuotannosta tuotteen tai palvelun käyttäjiin asti voi levittäytyä ympäri maailmaa. Tämän myötä siis suomalaisten pörssi-yhtiöidenkin toimintaan liittyy korruptio-, ihmisoikeus- ja ympäristöriskikysymyksiä ja näistä yritysten tulee kantaa vastuuta. (Kurittu 2021, 174.)

5.2 Vastuullisen sijoittamisen menetelmät

Vastuullisen sijoittamisen toteuttamiseen on monta eri tapaa. Näitä menetelmiä ovat esimerkiksi vastuullisuuden eli ESG-kriteereiden integrointi sijoituspäätöksiin, aktiivinen omistajuus, poissulkeminen, suosiminen, teemasijoittaminen ja vaikuttavuussijoittaminen. (Silvola & Landau 2019, 32.) Sijoittaja voi valita menetelmäkseen useamman kuin yhden tavan. Parhain lähestymistapa määräytyy pit-

kähti sijoittajan sijoitusvarallisuuden, -strategian, tavoitteiden ja periaatteiden mukaan. Lähestymistavoista mikään ei kuitenkaan sulje toista tapaa pois, vaan ne pikemminkin täydentävät toisiaan. (Finsif 2021.)

ESG integroinnilla tarkoitetaan sitä, että sijoittaja ottaa ESG-kriteerit osaksi muita sijoituskohteen valintakriteerejään. Tällä tavoin sijoitukset voi kohdistaa vastuullisimpiin yrityksiin. (Pörssisäätiö 2021d.) ESG-integroinnille ei ole määritelty standardeja, joiden mukaan sijoittajien pitäisi toimia, vaan jokainen integroi parhaaksi katsomallaan tavalla (Silvola & Landau 2019, 38.) ESG-integroinnin haasteena voidaan pitää sitä, että vastuullisuuden ja kestävyuden osalta niin sijoittajilla, kohdeyrityksillä kuin muilla sidosryhmillä on erilaisia tavoitteita. Kysymys kuuluukin, kuinka pystytään erottamaan keskeisimmät asiat ja keskittymään niihin ESG integroinnissa. (Finsif 2021.)

Poissulkeminen on perinteisin lähestymistapa vastuullisen sijoittamisen näkökulmasta ja sillä on eettisessä sijoittamisessa pitkä historia. Poissulkemisessa sijoittamalla suljetaan pois palveluita ja tuotteita, jotka eivät vastaa sijoittajan henkilökohtaista maailmankuvaa tai moraalia. Poissulkeminen toteutetaan määrittelemällä sijoituskohteet, joita salkkuun ei haluta. Poissulkemista voidaan toteuttaa normipohjaisen seulonnan kautta ja se tapahtuu käytännössä yhtiöiden olemassa olevien rikkomusten pohjalta. (Finsif 2021.) Sijoittajat usein pyrkivät vaikuttamaan kriteerien rikkomisesta epäiltyihin yhtiöihin ja täysi poissulkeminen on usein viimeinen toimenpide, jos parannusta ei saavuteta vaikuttamisella (Silvola & Laudau 2019, 39.)

Suosiminen on poissulkemisen vastakohta. Suosiminen on vastuullisen sijoittamisen lähestymistapa, jossa suositaan tiettyjä toimialoja tai yhtiöitä, joita pidetään vastuullisina. (Finsif 2021.) Suosimista voidaan myös kutsua luokkansa parhaaksi eli best in class -menetelmäksi. Tässä menetelmässä yritykset arvioidaan ESG-kriteerien mukaisesti toimialansa sisällä paremmuusjärjestykseen. (Silvola & Laudau 2019, 39.)

Aktiivisella omistajuudella puolestaan tarkoitetaan sitä, että sijoittaja käyttää omistajaoikeuksiaan vastuullisemman yritystoiminnan edistämiseen, riskien pienentämiseen sekä sijoitustuottojen takaamiseen (Finsif 2021.) Aktiivisen omista-

juuden avulla yhtiön strategiaa sekä operatiivista toimintaa ohjaa omistajan tavoitteet. Aktiivinen omistaja seuraa ESG- tavoitteiden oikeanmukaista toteutumista ja puuttuu mahdollisiin epäkohtiin sekä raportoi niistä yrityksen hallitukselle ja johdolle. (Silvola & Laudau 2019, 38.) Aktiivisen omistajuuden haasteena nähdään ristiriita siitä, onko sijoittajan parempi omistaa kiistanalainen yhtiö vai myydä omistuksensa pois, kun tavoitteena kuitenkin on saada yhtiö korjaamaan ja parantamaan tiettyjä asioita toiminnassaan (Finsif 2021.)

Kun sijoituskohteen valinnassa suositaan jotain erityistä teemaa, on kyse teemasijoittamisesta. Sijoituskohteen valinnassa voidaan noudattaa tiettyä teemaa, esimerkiksi tietyn toimialan, palvelun ja tuotteen yrityksiä. Teema voi myös liittyä esimerkiksi vastuullisuuteen ja kestävään kehitykseen. (Silvola & Laudau 2019, 40.) Vastuullisessa sijoittamisessa teemasijoittamisen tavoitteena on siis keskittyä sijoitusten tekemisessä tiettyyn teemaan, kuten ihmisoikeusasioihin tai uusiutuvaan energiaan. Näin ollen kaikki sijoituskohteet edistävät tiettyä valittua teemaa. EU:n uuden sääntelyn myötä teemasijoittaminen on selkeytynyt vastuullisen sijoittamisen näkökulmasta, koska vastuullisen sijoittamisen määritelmää on tarkennettu. (Finsif 2021.)

Vaikuttavuussijoittamista toteutettaessa sijoittaja tavoittelee positiivisia yhteiskunnallisia vaikutuksia sekä taloudellista tuottoa, kun hän sijoittaa yhteiskunnallisia ongelmia ratkaisevia tuotteita valmistavaan yritykseen. Vaikuttavuussijoittamisella siis mitataan sijoitusten vaikutusta yhteiskuntaan. (Pörssisäätiö 2021d.) Vaikuttavuussijoittaminen on viime vuosina kasvattanut suosiotaan, sillä mitattavissa olevien tulosten ja tuottojen yhteensovittaminen kiinnostaa sijoittajia. Rahoitusta halutaan kohdentaa sinne, missä vaikuttavuutta onnistutaan lisäämään ja missä se myös on todennettavissa. Vaikuttavuussijoittamisen sijoitusmuotoja ovat muun muassa lainat, pääomasijoitukset vaikuttaviin toimijoihin kuten yrityksiin ja järjestöihin sekä Social Impact Bond eli tulosperusteiset rahoitussopimukset. (Finsif 2021.) Taulukko 1. on kuvattuna kunkin vastuullisen sijoittamisen menetelmien mahdollisuudet ja haasteet.

Taulukko 1. Vastuullisen sijoittamisen eri lähestymistapojen mahdollisuudet ja haasteet (Finsif 2021)

Lähestymistapa	Mahdollisuus	Haaste
ESG-integrointi	ESG-asioiden sisällyttäminen sijoitustoiminnan ytimeen valtavirtaistaa vastuullisuuden osaksi sijoitusprosessia	Ei ole yksiselitteistä tapaa valita tärkeimmät vastuullisuusalueet, joihin keskittyä
Suosiminen	Valmis analyysi sijoituspäätöksen tukena	ESG-tutkimusyritysten antamien arvosanojen korrelaatio on heikko
Poissulkeminen	Helppo tapa aloittaa vastuullinen sijoittaminen	Poissuljettavien kohteiden rajausta ja täydellinen poissulku ovat vaikeita
Aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen	Sijoittaja voi muuttaa maailmaa vaikuttamalla omistamiinsa yhtiöihin	Vaikuttaminen ja siinä onnistuminen vaativat runsaasti resursseja
Teemasijoittaminen	Valittuun teemaan voidaan tehdä kohdennettuja sijoituksia	Sijoituskohteiden vaikutukset valittuun teemaan ovat epäselviä, ja hyödynnettävän tiedon määrään ja laatuun liittyy haasteita
Vaikuttavuussijoittaminen	Sijoitustuottojen lisäksi tavoitellaan mitattavaa muutosta	Mittaamiseen liittyy haasteita, ja sijoituskohteet ovat epälikvidejä ja korkeariskisiä

Vastuullisesti toimivat yritykset ovat trendin huipulla ja asiakkaat ovat heille uskollisimpia. Sijoituskohteeksi voi etsiä myös sellaisia yhtiöitä, jotka hyötyvät vastuullisuustrendistä. Uusille muovia ja fossiilisia polttoaineita korvaaville tuotteille ja palvelulle on kovaa kysyntää. Sijoittaja voi esimerkiksi pohtia sitä, millaiset yhtiöt ovat mahdollisesti lisäämässä vastuullisuuttaan, ja sijoittaa ennakoivasti tällaiseen käänne yhtiöön. (Pörssisäätiö 2021d.)

Vastuullisesta sijoittamisesta tehdään helposti virheellisiä arvioita ja oletuksia. Esimerkiksi öljy-yhtiöt, joiden liiketoiminta liittyy raakaöljyn jalostamiseen ja myymiseen voidaan ajatella olevan ympäristölle vahingollisia ja tästä syystä ne voivat jäädä pois vastuullisen sijoittajan sijoitussalkusta. Hyvänä esimerkkinä voidaan pitää Neste Oyj:tä, joka on menestynyt Corporate Knights Global 100 kestävimpien yritysten -listalla. Tänä vuonna Neste Oyj sijoittui listalla neljänneksi. (Corporate Knights 2021.) Neste Oyj:n viestintäjohtajan Susanna Siepin (2021) mukaan menestys listalla on seurausta Nesteen suunnitelmallisesta siirtymisestä öljynjalostajasta yhdeksi johtavaksi uusiutuvien kiertotalousratkaisujen tarjoajaksi. Menestykseen on vaikuttanut se, että yhtiö ottaa myös rohkeasti osaa ilmastomuutoksen vastaiseen kamppailuun.

5.3 Vastuullinen sijoittaminen OP:ssa

OP-ryhmässä ESG-kriteeristö tarkoittaa yleisten kriteerien lisäksi tuottomahdollisuuksien ja riskien huomioimista, aktiivista omistajuutta ja yritysten kannustamista yhä kestävämpiin ratkaisuihin (ESG-analyysi 2020.) Vastuullinen sijoittaminen ei tarkoita tinkimistä tuotto-osuuksista, vaan vastuullisilla yhtiöillä on samantyyppiset mahdollisuudet tuottaa sijoittajille lisäarvoa kuin muillakin yhtiöillä. Vastuullisesti toimivat yhtiöt vähentävät riskejä toiminnassaan ja nämä toimintatavat vaikuttavat suoraan yhtiön arvoon ja osakekurssiin. Kun yhtiöt ottavat huomioon vastuullisuuteen liittyvät asiat, kuten ihmisoikeus- ja ympäristöasiat, sijoittajan ei tarvitse huolehtia mainehaitoista ja niiden vaikutuksista tuottoon. Arvovalinnan sijaan vastuullinen sijoittaminen voi puhtaasti olla taloudellinen päätös, sillä maailmanlaajuiset ongelmat usein luovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Esimerkiksi energiatehokkaiden ratkaisujen kehittäminen ja uusiutuvan energian toimitaminen sekä vesivarantojen turvaaminen ovat liiketoiminnallisesti kannattavia monille yhtiöille. Kun kysyntä tuotteista kasvaa kulutustottumusten ja lainsäädännöllisten asioiden kehityksen myötä ovat sijoittajan rahastoon valitsemat yhtiöt etulyöntiasemassa, jolloin se näkyy myös sijoitusten tuotossa. (OP 2021d.)

OP:n vastuullisen sijoittamisen rahasto, joka edistää ESG-kriteeristön mukaisia tavoitteita, on esimerkiksi OP-Kestävä Maailma, joka sopii maltillista tuottoa tavoittelevalle sijoittajalle ja joka tarjoaa säästöille eettiset näkökulmat huomioivan sekä vaivattoman ja helpon rahaston. Muita rahastoja ovat esimerkiksi OP-Vähähiilinen Maailma, joka sijoittaa alhaisella hiilijalanjäljellä kaikille talouden sektoreille sekä OP-Puhdas Vesi ja OP-Ilmasto, jotka sijoittavat yrityksiin, joiden palvelut ja tuotteet ovat globaalien uhkakuvien torjunnassa avainasemassa. Nämä rahastot tarjoavat sijoittajalle mahdollisuuden maailmanlaajuisen ongelmien ratkaisuun osallistumisen. OP:n rahastoista jokaisella on oma ESG-pisteytyksensä, jonka löytää rahaston kuukausi katsauksesta. (OP 2021d.) OP:n varallisuudenhoitoasiakkaiden johtaja Kai Kalajainen nostaa esille OP:n Rahapuhetta-podcastissa, kuinka vastuullisen sijoittamisen kohteet menestyvät erinomaisesti, sillä vastuullisuus trendinä on pitkäaikainen ja vastuullisissa sijoituksissa tapahtuu vähemmän heiluntaa. (Orfinskij & Hirvensalo 2021.)

6 TUTKIMUS NUORTEN SIOITTAMISESTA JA VASTUULLISUUDEN MERKITYKSESTÄ

6.1 Tutkimusmenetelmät ja -aineistot

Opinnäytetyön empiirisessä osuudessa tarvitsen tietoa nuorten sijoittamiskokemuksista ja -tavoista sekä sijoittamiseen vaikuttavista erityisesti vastuullisuuteen liittyvistä kriteereistä mahdollisimman suurelta joukolta. Opinnäytetyöhöni parhaiten soveltuva tutkimusmenetelmä on siten määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä. Määrällisessä eli kvantitatiivisessa tutkimuksessa kerättyjä tietoja tarkastellaan ja kuvaillaan numeerisesti. Tutkimuksessa selvitetään erilaisia syys-seuraussuhteita, tehdään vertailuja ja pyritään selittämään ilmiöitä numeerisesti. Tässä tutkimusmenetelmässä käytetään yleensä erilaisia laskennallisia analyysimenetelmiä. (Koppa 2015b.)

Opinnäytetyössäni on myös laadullista otetta, koska tutkimuskysymykset sisältävät myös avoimia kohtia. Avointen kohtien avulla vastaaja voi vastata, jos valmiit vastausvaihtoehdot eivät sovellu vastauksiksi. Laadullisessa tutkimuksessa suositaan menetelmiä, joissa tutkittavien mielipiteet, näkökulmat ja ajatukset tulevat esille. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2015, 160.)

Aineistonhankintamenetelmillä tarkoitetaan erilaisia tapoja ja periaatteita, joiden avulla tutkimuksen tekijän käyttöön kootaan empiirinen aineisto. Tutkimusaineistot puolestaan voivat olla hyvinkin moninaisia ja tällöin myös aineistonhankintamenetelmät usein poikkeavat toisistaan. Hankintamenetelmän valintaan vaikuttaa muun muassa se, miten aineistoa on tarkoitus hyödyntää tutkimustehtävässä. (Koppa 2014.) Aineiston hankintamenetelmien lähtökohtina ja valintaperusteina ovat sekä tutkimusongelmat että tutkimustehtävät (Hirsjärvi ym. 2015, 17.) Määrälliselle tutkimukselle tyypillisimpiä aineistonkeruumenetelmiä ovat kyselylomakkeet, systemaattinen havainnointi tai valmiiden aineistojen käyttö. (Vilka 2015, 94.) Opinnäytetyöni aineiston hankintamenetelmänä sähköinen lomakekysely, jossa kysymykset ovat pääasiassa määrämuotoisia, mutta myös avoimia kysymyksiä. Oma kokemukseni on, että kyselyihin vastataan helpommin, kun vastausvaihtoehdot ovat pääasiassa valmiiksi laadittuja.

Hyvin usein tutkija kerää itse omat havaintoaineistonsa ja tällainen primääriaineisto sisältää välitöntä tietoa tutkimuksen kohteesta. Tutkimuksessa on mahdollista käyttää myös muiden keräämiä aineistoja ja näitä aineistoja kutsutaan sekundäärisiksi aineistoiksi. Samassa tutkimuksessa voidaan siis käyttää sekä primääri- että sekundääriaineistoja. Tärkeää on kuitenkin pitää huoli siitä, että valmiit aineistot soveltuvat omaan tutkimukseen. (Hirsjärvi ym. 2015, 181.) Valmiita aineistoja voivat olla esimerkiksi Tilastokeskuksen tai EU:n tuottamat viralliset tilastot ja rekisterit. (Vilka 2015, 95.) Opinnäytetyöni aineistona käytän pääasiassa sähköisellä kyselylomakkeella keräämiäni primaariaineistoja. Sekundäärisiä aineistoja tutkimukseni teoriaosuudessa ovat muun muassa aikaisemmat aiheeseen liittyvät julkiset tutkimustulokset.

Tutkimusaineistoon liittyy myös kysymys siitä, kuinka paljon aineistoa pitää olla. Määrälliselle tutkimukselle on tyypillistä, että vastaajien määrä on suuri. (Hirsjärvi ym. 2015, 17.) Tavoitteena on kerätä tietoa mahdollisimman laaja-alaisesti, mutta rajoitetusti siten, että toimeksiantajan pääasiallinen toimialue tulee huomioiduksi. Jotta aineistosta saadaan riittävästi, olen valinnut kyselyn kohderyhmäksi Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijat. Opiskelijoille on jo aikaisemmin lähetetty muiden opiskelijoiden opinnäytetöihin liittyviä kyselylomakkeita, joten kohderyhmä on jo tottunut vastaamaan erilaisiin kyselyihin.

6.2 Empiirisen tutkimuksen toteutus

Empiirinen tutkimus toteutettiin Webropol -kyselytyökalun avulla. Kyselylomakkeen onnistumisen edellytyksenä on se, että tutkimuksen tekijä osaa laajasti ottaa huomioon kyselyyn osallistuvien taidot, kiinnostuksen ja ajan vastata laadittuun kyselyyn. Tutkimuksen onnistumiseen vaikuttaa myös oleellisesti huolellinen suunnittelu sekä toteutetun kyselyn testaaminen käytännössä. (KvantiMOTV 2010.) Opinnäytetyön kyselylomakkeen kysymykset koostuivat pääasiassa monivalinta sekä valmiit -vastausvaihtoehdot sisältävistä strukturoiduista kysymyksistä. Lisäksi vastaajilla oli mahdollisuus avoimien vastauskenttien avulla perustella vastauksensa tietyissä kyselyn kohdissa. (Liite 1.)

Aloitin kyselylomakkeen kysymyksien suunnittelun hyvissä ajoin. Ajan käyttäminen kysymysten suunnitteluun oli tärkeää siksi, että sain kysymykset muotoiltua

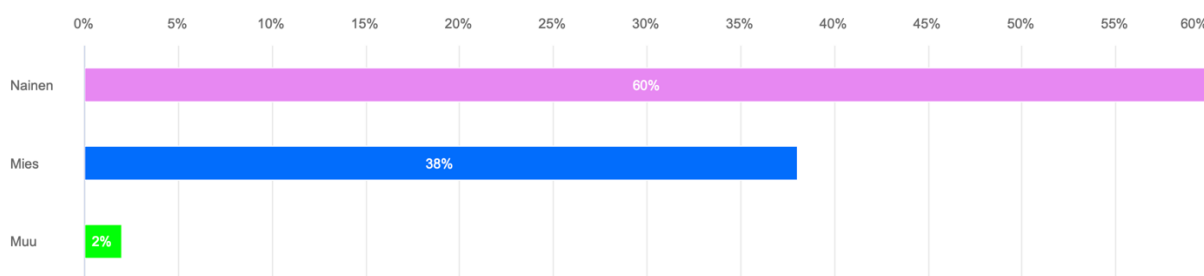
ymmärrettäviksi sekä mahdollisimman yksiselitteisiksi, jotta kysymyksiä ei ymmärrettäisi väärin. Kysymysten suunnittelu pohjautui teoriaosuudessa käsiteltyihin asiakokonaisuuksiin. Laadin kysymykset niin, että sain vastaukset tutkimusongelmaan ja tutkimuskysymyksiin.

6.3 Tutkimuksen tulokset

6.3.1 Kyselyyn vastanneiden taustatekijät

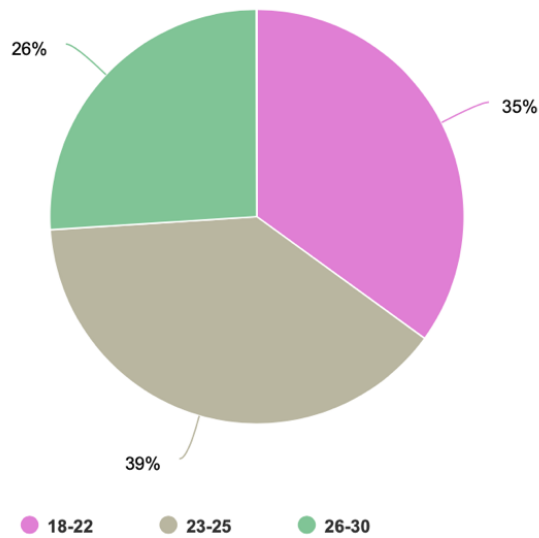
Opinnäytetyön tutkimuksen kyselyyn vastasi yhteensä 565 Lapin Ammattikorkeakoulun opiskelijaa sähköposteihin lähetetyn Webropol -linkin kautta. Vastanneista opiskelijoista 392 oli 18–30-vuotiaita ja loput olivat yli 31-vuotiaita. Analyysissä käsitelän pääasiassa vastaajia 18–30-vuotiaiden ikäluokasta, jotta saan analyysistä vastauksia opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin. Analyysin lopussa kuitenkin vertailen 18–30-vuotiaiden vastauksia yli 31-vuotiaiden vastauksiin ja näin saa hyödynnettyä kaikkia vastauksia.

Kyselyn ensimmäiset kysymykset koskivat vastaajien demografisia taustatekijöitä. Kyselyssä demograafiset kysymykset olivat pakollisia kysymyksiä ja ne koskivat vastaajan sukupuolta, ikää sekä koulutus alaa. Vastaajista 60 % oli naisia ja 38 % oli miehiä, lisäksi 2 % vastaajista oli muun sukupuolisia (Kuvio 2.).

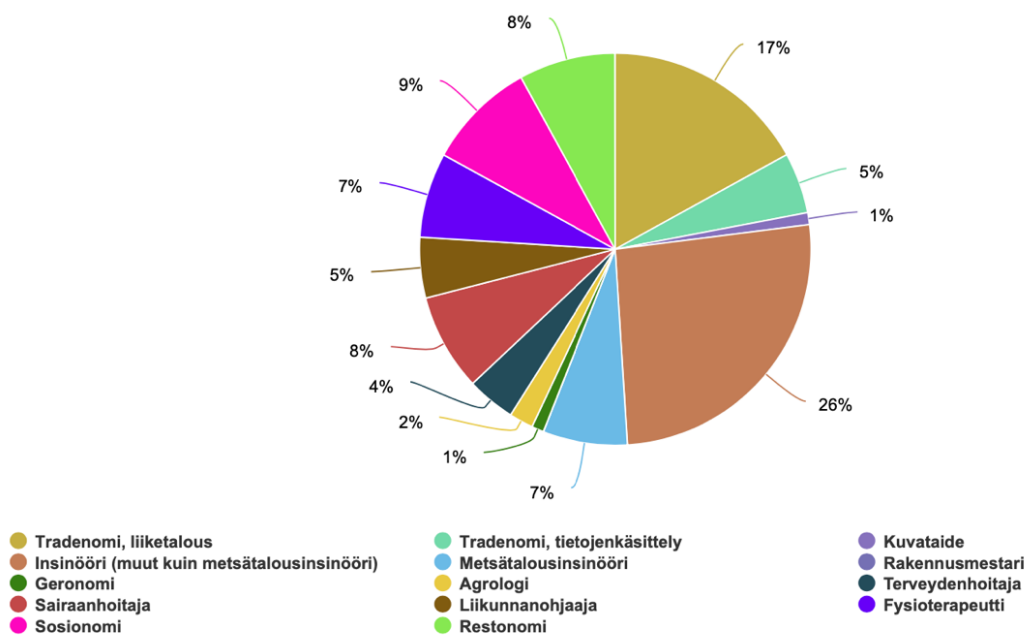
Kuvio 2. Kyselyyn vastanneiden sukupuoli (n=392)

Kyselyn toinen kysymys koski vastaajien ikäjakaumaa (Kuvio 3.). Suurin ikäryhmä vastaajista oli 23–25-vuotiaat, joita oli 39 %. Toiseksi suurin vastaajaryhmä oli 18–22-vuotiaat, joita puolestaan oli 35 %. Kolmanneksi jäi siis ikäryhmä 26–30-vuotiaat, joiden osuus oli 26 %.

Kuvio 3. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma (n=392)

Kolmannessa kysymyksessä kartoitettiin vastaajien koulutusala. Kyselyyn vastasi opiskelijoita kaikilta Lapin Ammattikorkeakoulun koulutusaloilta. Kuviosta viisi voidaan nähdä, että eniten vastauksia tuli insinööri opiskelijoiden ryhmästä, joita oli 26 % kaikista vastanneista. Seuraavaksi suurin opiskelijaryhmä oli liiketalouden tradenomit, joita kyselyyn vastasi 17 % vastaajista. Lisäksi kyselyyn saatiin hyvin vastauksia sosionomeilta 9 %, restonomeilta 8 %, sairaanhoitajilta 8 %, fysioterapeuteilta 7 % sekä metsätalousinsinööreiltä 7 %. Vähiten vastauksia tuli kuvataide-, geronomi- sekä rakennusmestariopiskelijoilta.

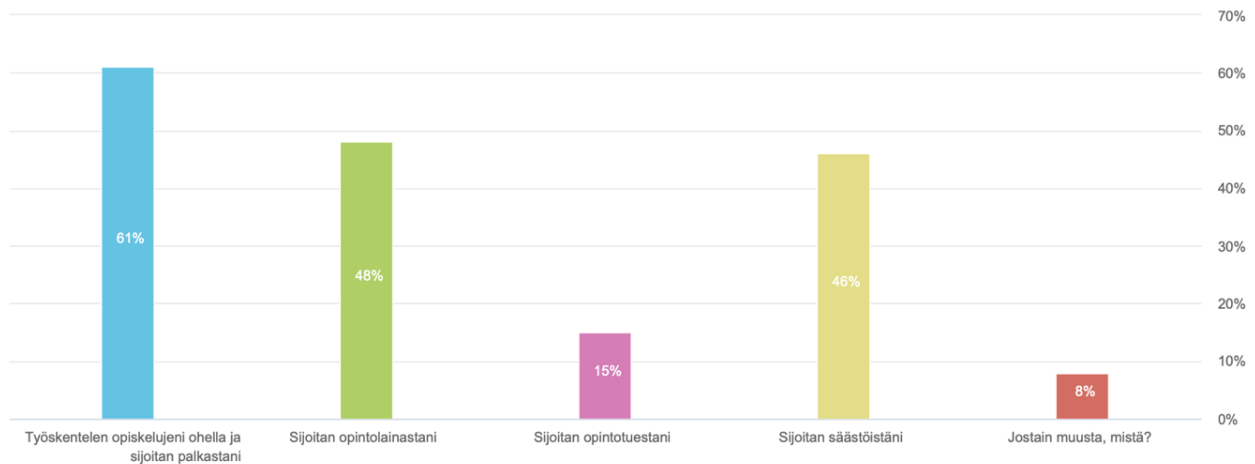
Kuvio 4. Kyselyyn vastanneiden koulutusala Lapin Ammattikorkeakoulussa (n=392)

6.3.2 Sijoittaminen yleisesti

Demograafisten tekijöiden kysymyksistä siirryttiin sijoittamiseen liittyviin kysymyksiin. Sijoitusosio kyselyssä alkoi sillä, että vastaajilta kysyttiin sijoittavatko he. Tämä kysymys oli myös pakollinen kysymys. Opiskelijoista 60 % vastasi sijoittavansa ja 36 % vastasi, että ei sijoita. Lisäksi heillä, jotka vastasivat, että eivät sijoita, oli mahdollisuus avoimeen kenttään lisätä syy sille, miksi he eivät sijoita. Avoimia vastauksia kysymykseen tuli 50 kappaletta. Vastausten analysoinnissa selvisi, että suurin syy sille, miksi he eivät sijoita, oli liian vähäinen tieto sijoittamista kohtaan, varallisuuden ja tulojen riittämättömyys sekä kiinnostuksen puute.

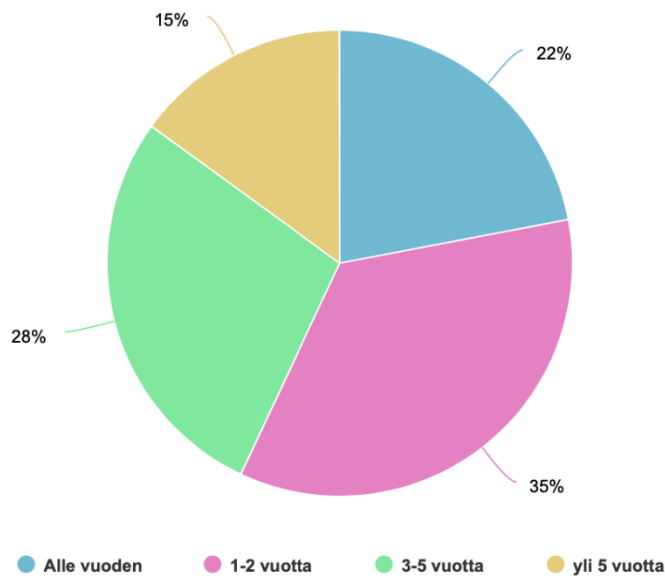
Kyselyn viides kysymys koski sijoitusten mahdollistamista, eli mistä varallisuutta sijoittamiseen on kertynyt. Käykö opiskelija esimerkiksi töissä opiskelujen ohella, sijoittaako hän opintolainasta tai -tuesta, onko hänelle kertynyt säästöjä, joita sijoittaa tai kenties jostain muualta? Tässä kysymyksessä opiskelijan oli mahdollisuus vastata yhteen tai useampaan kohtaan. Kysymykseen tuli kaiken kaikkiaan vastauksia 263 opiskelijalta, kyselyn kokonaisvastaaja määrä siis väheni, koska he, jotka vastasivat, että eivät sijoita, eivät enää vastanneet näihin kysymyksiin. Sillä tutkimuksen kohderyhmänä ovat nuoret, jotka sijoittavat.

Kuviosta 5 nähdään, että 61 % vastaajista työskentelee opiskelujen ohella ja sijoittaa palkastaan. 48 % opiskelijoista vastasi mahdollistavansa sijoitusten tekemisen opintolainasta ja 46 % kertyneistä säästöistä. Vähiten opiskelijat sijoittavat opintotuesta 15 % tai jostain muusta 8 %. Opiskelijoilla oli mahdollisuus myös vastata avoimeen kysymykseen, jos he vastasivat, että sijoittavat jostain muusta kuin annetuista vaihtoehdoista. Vastauksia avoimeen vastauskenttään tuli 19 kappaletta. Avoimista vastauksista kävi ilmi, että opiskelijat tekevät sijoituksia muun muassa lahjaksi saaduista varoista, vanhempien tuesta, veronpalautuksista sekä lapsilisistä. Lisäksi yksi mielenkiintoinen kommentti oli, että opiskelija sijoittaa S-ryhmään kertyneistä bonuksista.

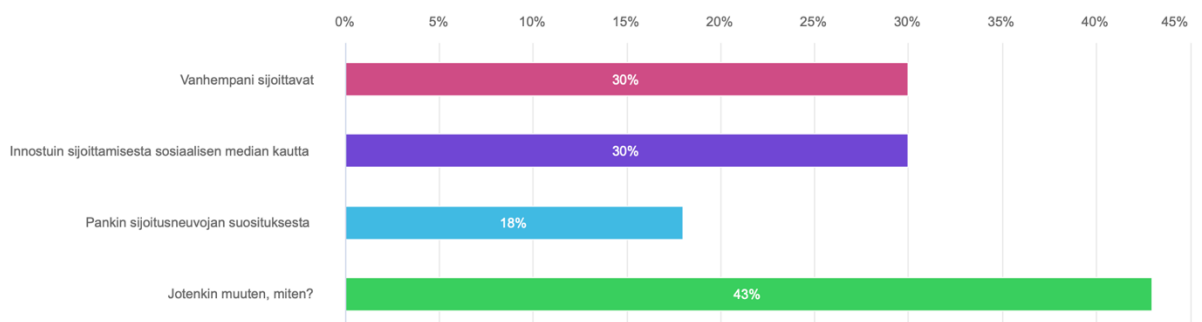
Kuvio 5. Mistä opiskelijat mahdollistavat sijoituksensa (n=263)

Kyselyn kuudes kysymys koski opiskelijoiden sijoituskokemusta vuosina eli sitä, kuinka pitkään he ovat sijoittaneet. 35 % vastaajista olivat sijoittaneet 1–2 vuotta, 28 % vastaajista puolestaan oli sijoittanut 3–5 vuotta, 22 % vastaajista oli sijoittanut alle vuoden ja 15 % oli sijoittanut yli viisi vuotta. (Kuvio 6.)

Kuvio 6. Kuinka pitkään opiskelijat ovat sijoittaneet vuosina (n=259)

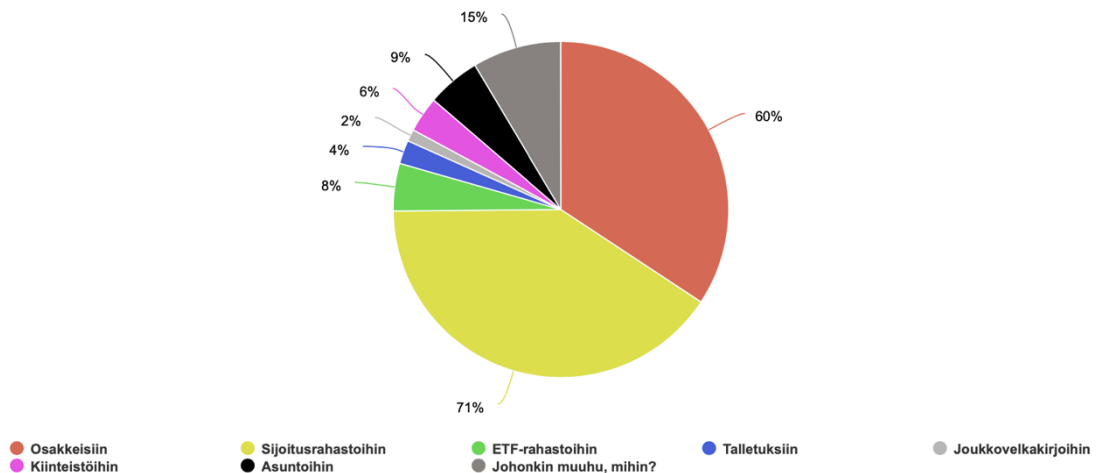
Kyselyn seitsemännen kysymyksen tarkoituksen oli selvittää, miksi opiskelijat ovat aloittaneet sijoittamisen ja mikä heidät on saanut kiinnostumaan sijoittamisesta. Opiskelijoiden oli mahdollista vastata useampaan kuin yhteen kohtaan. Kuviosta 8 nähdään, että 30 % vastaajista on aloittanut sijoittamisen vanhempien kautta, lisäksi 30 % vastaajista on innostunut sijoittamisesta sosiaalisen median kautta ja 18 % vastaajista on aloittanut sijoittamisen pankin sijoitusneuvojan suosituksesta. Eniten kysymyksessä tuli vastauksia eli 43 % kohtaan, jossa sijoittamisen on aloittanut jotenkin muuten kuin yllä mainituissa vaihtoehdoissa. Opiskelijat olivat kirjoittaneet avoimia vastauksia 51 kappaletta, joista ylivoimaisesti esiin nousi sijoittamisen aloittaminen läheisen, kuten perheenjäsenen tai ystävän suosituksesta sekä omasta kiinnostuksesta sijoittamista kohtaan.

Kuvio 7. Mikä on saanut opiskelijan aloittamaan sijoittamisen (n=263)

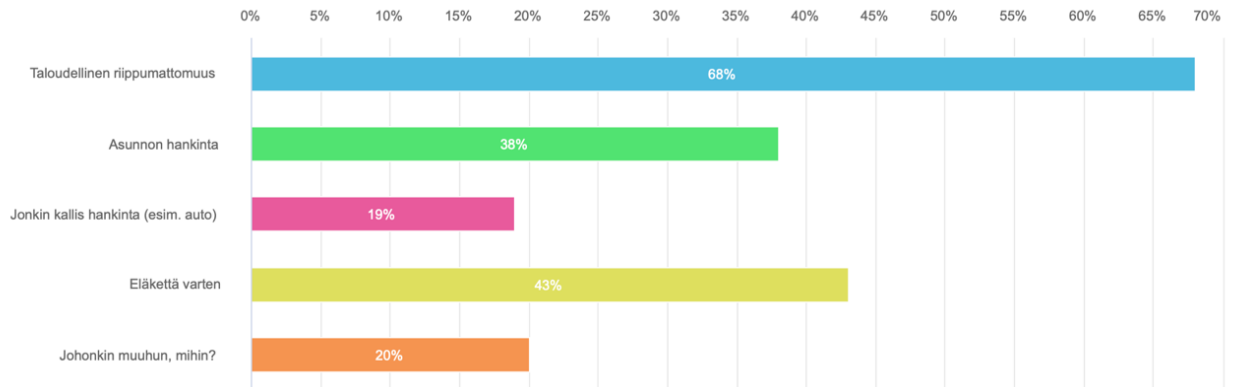

Kyselyn kahdeksannessa kysymyksessä selvitettiin, mihin opiskelijat sijoittavat. Ylivoimaiseksi suosikiksi nousivat sijoitusrahastot 71 % ja osakkeet 60 %. Lisäksi 15 % opiskelijoista sijoittaa johonkin muuhun, kuin kyselyssä mainittuun sijoituskohteeseen. Avoimien vastauksien perusteella kolmanneksi suosituin sijoituskohteeseen. Avoimien vastauksien perusteella kolmanneksi suosituin sijoituskohteeseen on kryptovaluutat. Tässäkin kysymyksessä opiskelijoiden oli mahdollisuus valita yksi tai useampi vastaus vaihtoehto.

Kuvio 8. Sijoituskohteet (n=262)

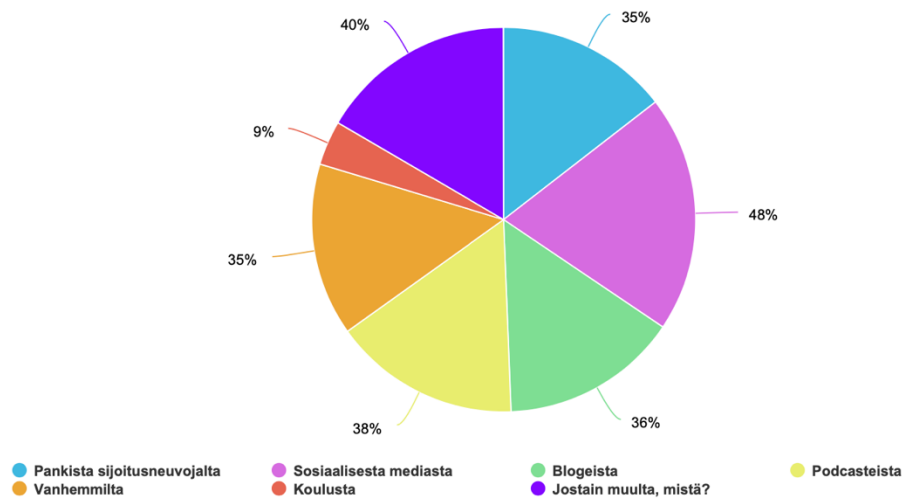
Kysymyksessä yhdeksän selvitettiin opiskelijoiden sijoittamisen tavoitteita eli mihin he sijoittamisellaan pyrkivät. Opiskelijoiden oli mahdollisuus valita yksi tai useampi vaihtoehto sekä mahdollisuus vastata avoimeen kysymykseen. 68 % opiskelijoista tavoittelee sijoittamisen yleisintä tavoitetta eli taloudellista riippumattomuutta. Lisäksi 43 % sijoittaa eläkettä varten ja 38 % sijoittaa asunnon hankintaa varten. Lisäksi 19 % sijoittaa jotain kallista hankintaa, kuten autoa varten. 20 % opiskelijoista sijoittaa jotain muuta, kuin annettuja vaihtoehtoja varten. 50 avoimen vastauksen perusteella opiskelijat sijoittavat niin sanotusti pahan päivän varalle sekä erilaisten tulevaisuuden suunnitelmien varalle, kuten perhettä varten.

Kuvio 9. Sijoittamisen tavoitteet (n=272)

Kyselyn kymmenes kysymys käsitteli sitä, hankkivatko opiskelijat tietoa sijoittamisesta ennen kuin aloittivat sijoittamisen. Suurin osa eli 83 % opiskelijoista vastasi hankkivansa tietoa sijoittamisesta ennen sen aloittamista. Kuitenkin 17 % opiskelijoista ei hankkinut tietoa ennen kuin aloitti sijoittamisen.

Kysymyksessä 11 selvitettiin, mistä he, jotka edellisessä kysymyksessä vastasivat hankkineensa tietoa ennen sijoittamisen aloittamista, todellisuudessa tietonsa hankkivat. Opiskelijalla oli mahdollisuus valita yksi tai useampi vaihtoehto. Vastaukset jakoutuivat eri vaihtoehtojen kesken erittäin tasaisesti, eli tietoa hankittiin tasaisesti sosiaalisesta mediasta, podcasteista, blogeista, pankin sijoitusneuvojalta sekä vanhemmilta. Vain 9 % vastaajista kertoi hankkineensa tietoa koulusta. Tässäkin kysymyksessä opiskelijoiden oli mahdollisuus vastata avoimeen kysymykseen, vastauksia tulikin 51 kappaletta. Avoimista vastauksista esiin nousi tiedon hankinta muilta läheisiltä kuin vanhemmilta eli puolisoilta, ystäviltä ja isovanhemmilta, lisäksi tietoa hankittiin yleisesti verkosta, nettiä selailemalla.

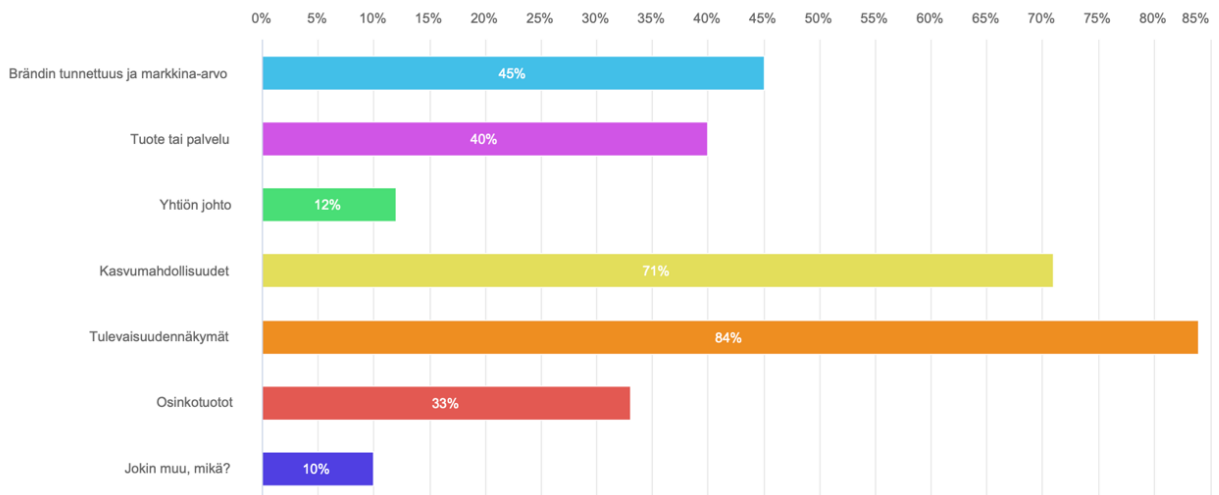
Kuvio 10. Mistä opiskelijat hankkivat tietoa ennen sijoittamisen aloittamista (n=233)

Kysymys 12 toteutettiin hieman eri tavalla, eli vastaajille esitettiin väittämiä, joiden tarkoituksena oli selvittää, mistä opiskelijat hankkivat tietoa sijoittamiseen. Vastajat pystyivät valitsemaan joko ”tosi” tai ”epätosi” vastausvaihtoehdon. Vastauksen perusteella 75,2 % vastaajista hankkii tietoa sijoittamisesta eikä ainoastaan sijoita sen hetkisen fiiliksen pohjalta. Puolestaan 53,6 % vastaajista hankkii tietoa yritysten erilaisista raporteista ja katsauksista. Lisäksi 32,5 % vastaajista kuuntelee sijoittamiseen liittyviä podcasteja ja myös tekee päätökset niiden perusteella. Vastaajista 58,7 % lukee sijoittamiseen liittyviä asiantuntija-artikkeleita ja -raportteja sijoittamiseen liittyvää tietoa hankkiessaan. Vastaajista 78,1 % puolestaan saa tietoa sijoittamiseen liittyen eri medioiden välityksellä.

	Tosi	Epätosi
En juurikaan hanki tietoa sijoittamisesta, vaan sijoitan sen hetkisen fiiliksen pohjalta	24,8%	75,2%
Hankin tietoa sijoittamisesta yritysten erilaisista raporteista ja katsauksista	53,6%	46,4%
Kuuntelen sijoittamiseen liittyviä podcasteja ja teen päätökset sen perusteella	32,5%	67,5%
Luen sijoittamiseen liittyviä asiantuntija-artikkeleita ja -raportteja	58,7%	41,3%
Saan tietoa sijoittamiseen liittyen eri medioiden välityksellä	78,1%	21,9%

Taulukko 2. Väittämät liittyen sijoitustiedon hankkimiseen (n=275)

Kysymyksen 13 tarkoituksena oli selvittää, mitkä ovat opiskelijoiden valintakriteereitä. Vastausvaihtoehtoja pystyi valitsemaan yhden tai useamman. Kuten kuvista 11 nähdään, tulevaisuudennäkymät 84 % ja kasvumahdollisuudet 71 % nousivat käytetyimmiksi valintakriteereiksi. Avoimia vastauksia tuli 26 kappaletta ja niissä valintakriteereinä nousi esiin eettisyys ja vastuullisuus kriteerit.

Kuvio 11. Sijoituskohteen valintakriteerit (n=267)

Kysymyksessä 14 selvitettiin sitä, hyödyntävätkö opiskelijat pankin sijoitusneuvontaa. Suurin osa vastaajista eli 74 % ei hyödynnä, puolestaan 26 % vastaajista hyödyntää neuvontaa.

Kysymykseen 15 opiskelija vastasi sen perusteella, mitä hän oli edelliseen kysymykseen vastannut. Jos opiskelija oli vastannut kyllä, hänen piti pohtia, oliko pankin sijoitusneuvonnasta ollut hyötyä. Suurin osa vastaajista 68,8 % koki saaneensa hyötyä, mutta kuitenkin 31,2 % vastaajista ei ollut kokenut saaneensa hyötyä sijoitusneuvonnasta. Jos opiskelija oli vastannut edelliseen kysymykseen, että ei hyödynnä sijoitusneuvontaa piti hänen pohtia, olisitko hän valmis vastaanottamaan sitä. Suurin osa vastaajista eli 73,7 % olisi valmis vastaanottamaan sijoitusneuvontaa ja 26,3 % ei olisi.

	Kyllä	En
Jos vastasit KYLLÄ, oletko kokenut saaneesi hyötyä sijoitusneuvonnasta?	68,8%	31,2%
Jos vastasit EN, olisitko valmis vastaanottamaan sijoitusneuvontaa?	73,7%	26,3%

Taulukko 3. Onko sijoitusneuvonnasta ollut hyötyä tai olisiko sitä valmis vastaanottamaan (n=261)

6.3.3 Vastuullisen sijoittamisen vastukset

Tässä vaiheessa kyselyä päästiin vastuullisen sijoittamisen osioon. Kysymyksellä 16 selvitettiin, vastuullisuuden merkitystä yleisesti opiskelijoiden arjen kulutusvalinnoissa. 32 % opiskelijoista piti merkitystä neutraalina ja 37 % piti merkitystä melko suurena. Erittäin suurena merkityksenä vastuullisuutta arjen kulutusvalinnoissa piti 18 % opiskelijoista.

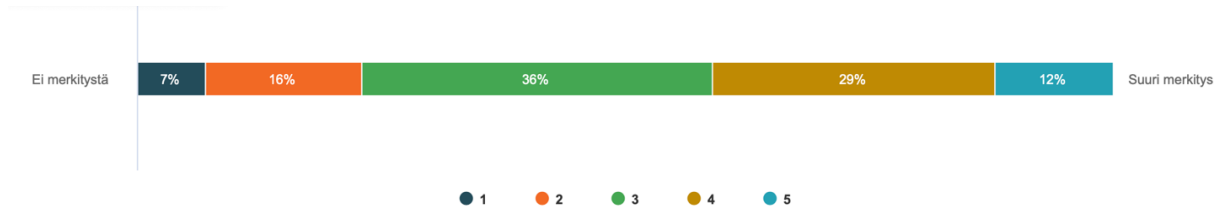
Kuvio 12. Vastuullisuuden merkitys arjen kulutusvalinnoissa (n=348)

Kysymyksellä 17 selvitettiin, onko vastuullinen sijoittaminen opiskelijoille ennestään tuttua. 46 %:lle opiskelijoista vastuullinen sijoittaminen oli ennestään tuttua, kun puolestaan suurempi osa eli 54 % valitsi, että se ei ole ennestään tuttua. Kysymykset 18 ja 19 ovat jatkoa kysymykselle 17, joihin opiskelija vastasi sen perusteella, mitä hän oli kysymykseen 17 vastannut. Eli kysymykseen 18 vastasivat he, joille vastuullinen sijoittaminen on ennestään tuttua. Kysymyksessä selvitettiin ottaako opiskelija vastuullisuuden huomioon sijoituspäätöksessään, jos se hänelle ennestään oli tuttua. 73 % opiskelijoista vastaisi ottavansa vastuullisuuden huomioon ja 27 % vastasi että, ei ota vastuullisuutta huomioon. Opiskelijalla oli mahdollisuus perustella myös ei -vastaustaan avoimen vastauskentän

avulla. Perusteluja tuli 24 kappaletta ja yleisimpänä perusteluna oli se että, sijoitusten tavoitteena on tuotto, oli sijoituskohde sitten vastuullinen tai ei sekä se, että kiinnostusta ottaa selvää vastuullisesta sijoittamisesta ei ole.

Kysymykseen 19 puolestaan vastasivat ne, jolle vastuullinen sijoittaminen ei ole ennestään tuttua. Kysymyksessä selvitettiin haluaisiko opiskelija, jolle vastuullinen sijoittaminen ei ollut ennestään tuttua oppia siitä lisää. Opiskelijoista 81 % vastasi, että haluaisi oppia lisää ja 19 % vastasi, että ei haluaisi. Tässäkin kohtaa oli mahdollisuus perustella kielteistä vastausta ja perusteluita tuli 20 kappaletta. Yhteenvedon perusteluista voidaan todeta, että opiskelijoilla ei ole aikaa perehtyä vastuulliseen sijoittamiseen tai se ei kiinnosta.

Kysymyksessä 20 selvitin opiskelijoiden ajatuksia siitä, kuinka suuri merkitys vastuullisuudella on sijoituspäätöksen syntymisessä. Kuviosta 13 nähdään, että vastaajista 36 % sanoo merkityksen olevan neutraali. Vastaajista 29 % sanoo merkityksen olevan melko suuri.

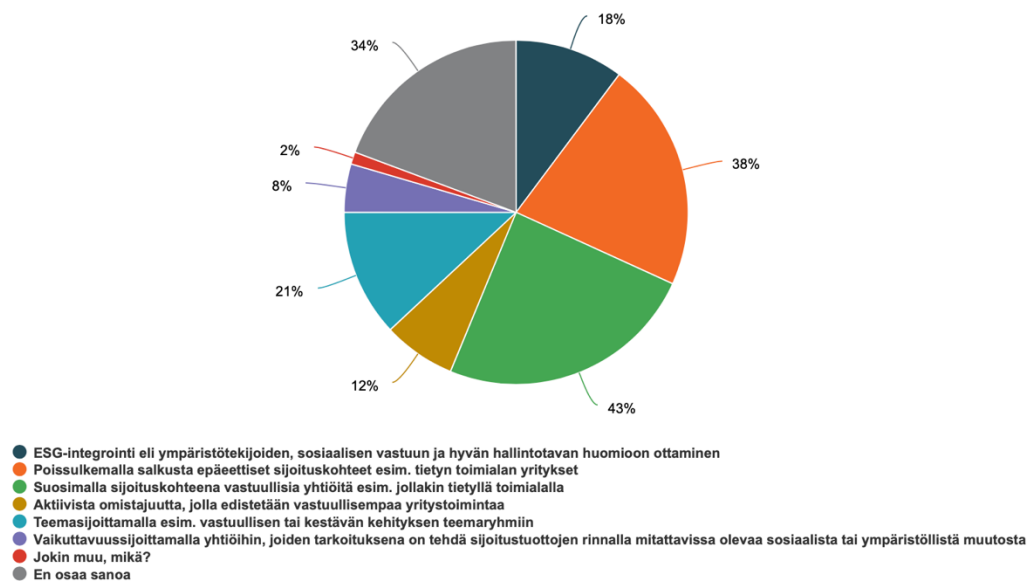
Kuvio 13. Vastuullisuuden merkitys sijoituspäätöksessä (n= 294)

Kysymyksessä 21 päästiin ESG-kysymysten pariin eli kysymyksessä selvitettiin sitä, kuinka tärkeänä vastaaja pitää ESG-kriteeristön mukaisia vastuullisen sijoittamisen periaatteita, eli ympäristöllistä- ja sosiaalista vastuuta sekä hyvää hallinto tapaa. Vastaukset jakoutuivat hyvin tasaisesti kuten alla oleva taulukko 4 osoittaa. Vastaajista 35,2 % piti sosiaalisen vastuun osa-alueita erittäin tärkeinä. Vähiten tärkeinä pidettiin ympäristövastuun osa-alueita 8,5 %. Vastauksista voidaan päätellä, että vastaajien mielestä kaikki kolme ESG:n osa-alueita ovat joko melko tärkeitä tai erittäin tärkeitä.

	Ei tärkeä	Ei kovin tärkeä	En osaa sanoa	Melko tärkeää	Erittäin tärkeää
Ympäristövastuu esim. Ilmastonmuutoksen torjuminen ja saasteiden vähentäminen	8,5%	12,4%	20,1%	35,3%	23,7%
Sosiaalinen vastuu esim. ihmisoikeuksien toteutuminen, työolot ja henkilöstöpolitiikka	5,7%	6,1%	15,3%	37,7%	35,2%
Hyvä hallintotapa esim. tapa johtaa ja hallita yhtiötä, verostrategia ja korruption ehkäiseminen	5,0%	7,9%	23,0%	39,4%	24,7%

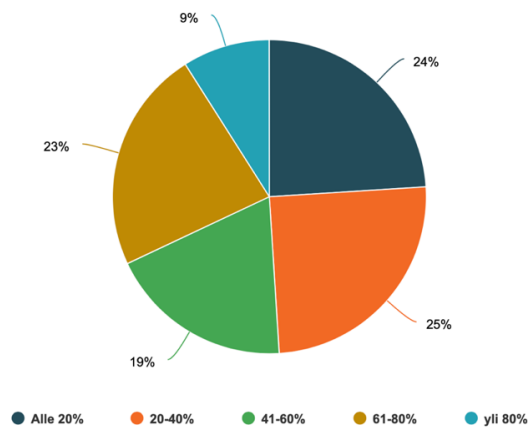
Taulukko 4. ESG osa-alueiden tärkeys (n=283)

Kysymyksen 22 avulla selvitettiin sitä, mitä vastuullisen sijoittamisen tapoja vastaajat käyttävät. Vastauksia oli mahdollisuus valita yksi tai useampi. Suosituin vastuullisen sijoittamisen menetelmä on suosiminen, jonka oli valinnut 43 % vastaajista. Toiseksi suosituin menetelmä on poissulkeminen, jonka oli valinnut 38 % vastaajista. Yllättäen kuitenkin 34 % vastaajista ei osannut sanoa, mitä menetelmää he käyttävät, ehkä vastuullisen sijoittamisen eri tavat ja menetelmät eivät olleet heille tutuja. Teemasijoittamista käyttävät 21 %, ESG-integrointia 18 % sekä aktiivista omistajuutta 12 % ja vaikuttavuussijoittamista 8 % vastaajista. Lisäksi kysymyksessä oli mahdollisuus valita jokin muu vastuullisen sijoittamisen menetelmä, vastauksia tuli viisi ja sieltä esiin nousi sellainen vastuullisen sijoittamisen menetelmä kuin vastuullisuusluokitusten tarkastelu osakkeita ostaessa.

Kuvio 14. Vastuullisen sijoittamisen tavat (n=256)

Kyselyn viimeisessä kohdassa pyydettiin vastaajia vielä arvioimaan sitä, kuinka suuri osuus heidän sijoituksistaan huomioi vastuullisuus näkökulman. Kuviosta nähdään, että 25 % vastaajista kertoo, että heidän sijoituksistaan 20–40 % huomioi vastuullisuuden. 24 % vastaajista kertoo, että heidän sijoituksistaan alle 20 % huomioi vastuullisuuden. Puolestaan 23 % vastaajista kertoo että, heidän sijoituksistaan 61–80 % huomioi vastuullisuuden ja 19 % vastaajista huomioi 41–60 % sijoituksissaan vastuullisuusnäkökulman. 9 % kertoo, että yli 80 % sijoituksista ottaa huomioon vastuullisuuden.

Kuvio 15. Kuinka suuri osuus vastaajien sijoituksista huomioi vastuullisuusnäkökulman (n=253)

6.3.4 Vastauksien vertailu

Yli 31-vuotiaiden opiskelijoiden vastauksia kyselyyn tuli 173 kappaletta. Keskeisimmät ja merkittävimmät erot näiden opiskelijoiden vastauksissa verrattuna alle 31-vuotiaiden opiskelijoiden vastauksiin, oli siinä, kuinka sijoitukset mahdollistetaan, kuinka pitkään on sijoitettu, miten sijoittaminen on aloitettu ja mihin on sijoitettu. Yli 31-vuotiaat opiskelijat mahdollistavat sijoittamisen pääasiassa palkastaan. Verrattuna nuorempiin opiskelijoihin, vain 9 % vastaajista sijoittaa opintolainastaan. Vanhempien opiskelijoiden sijoitustausta ylettyy pidemmälle, sillä 47 % vastaajista on sijoittanut yli viisi vuotta. Lisäksi vanhemmat opiskelijat sijoittavat enemmän asuntoihin kuin nuoremmat opiskelijat. Mielenkiintoista kuitenkin on, että myös vanhempi ikäluokka on kiinnostunut kryptovaluutoista ja sijoittaa niihin.

Tutkimuksesta selvisi, että vanhemmista opiskelijoista suurempi osa ei hanki tietoa sijoittamisesta enne sen aloittamista, verrattuna nuorempiin opiskelijoihin. Lisäksi vanhemmat opiskelijat tekevät enemmän sijoituksia sen hetkisen fiiliksen pohjalta. Valintakriteerit puolestaan olivat samoja, kuin nuoremmilla opiskelijoilla, eli taloudellinen riippumattomuus ja eläkkeen kerryttäminen.

Yli 31-votiaiden opiskelijoiden ryhmästä 66 % ei hyödynnä pankin sijoitusneuvontaa. 57,1 % heistä olisi kuitenkin valmis vastaanottamaan sitä. Vastuullinen sijoittaminen oli tuttu 47 %:lle vastaajista ja puolestaan 53 %:lle se ei ollut tuttua. 71 % niistä, joille vastuullisuus oli ennestään tuttua myös ottaa vastuullisuuden huomioon sijoituspäätöksessään. Niistä, joille vastuullinen sijoittaminen ei ollut aikaisemmin tuttua, kuitenkin 57 % haluaisi oppia siitä lisää.

7 POHDINTA

Sijoittaminen on pitkään ollut eräänlainen tabu, ja sen ympärillä on pyörinyt ajatus siitä, että vain varakkaammat pystyvät siihen. Sijoittaminen ei kuitenkaan kuulu vain varakkaille ihmisille tai sellaisille, joille on kertynyt ylimääräistä rahaa. Viimeistään korona ja muut tapahtumat maailmanlaajuisesti ovat osoittaneet, että jokaisella olisi hyvä olla säästöjä. (Varapuu 2021.) Sosiaalisen median ja esimerkiksi podcastien avulla sijoittaminen onkin saanut aivan uudenlaisen merkityksen. Oman talouden hallinta ja sijoittaminen ovat tällä hetkellä trendikästä. Media ja varsinkin pankit korostavat ajan merkitystä sijoittamisen kannalta. Pankkien viesti onkin, että aloita säästäminen mieluummin tänään kuin huomenna. (Nyystilä 2021.)

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää kuinka nuoret aloittavat sijoittamisen ja mitkä asiat vaikuttavat sijoituspäätöksen tekemiseen. Tutkimuksessa tarkasteltiin sitä, kuinka paljon sijoittamisesta tiedetään etukäteen, millä perusteilla sijoituskohteet valitaan ja vaikuttaako vastuullisuus sijoituspäätöksen tekemiseen. Tutkimuksessa selvitettiin myös, pyydetäänkö ammattilaisten sijoitusneuvontaa ja syitä siihen, miksi apua ei pyydetä. Opinnäytetyön päätutkimuskysymykseksi muodostuikin se, miten nuoret tekevät sijoituspäätöksensä. Empiirisen tutkimuksen perusteella saatiin vastaukset kaikkiin tutkimuskysymyksiin.

7.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tutkimustulokset osoittavat, että suurin osa kyselyyn vastanneista nuorista sijoittaa. Nuoret mahdollistavat sijoitusten tekemisen niin palkkatuloista, säästöistä kuin myös opintolainasta. Vaasan yliopiston rahoituksen professori Timo Rothovius kannattaakin opintolainan sijoittamista, jos opiskelija ei tarvitse lainarahaa opintoihin ja sijoittaminen ei hidasta opintojen etenemistä. Rothovius perustelee näkemystään sillä, että opintolaina on edullinen lainaehdoiltaan ja sitä saa ilman vakuuksia valtion takauksella. (Lassila 2019.)

Tutkimus osoitti myös, että suurin osa opiskelijoista on aloittanut sijoittamisen läheisensä, kuten isovanhempien, ystävien tai puolison suosituksesta. Suosituim-

mat sijoituskohteet tutkimuksen mukaan nuorten keskuudessa olivat sijoitusrahastot sekä osakkeet. Tutkimuksen avoimien vastausten perusteella todella suosittuja sijoituskohteita olivat viime aikoina hurjaan suosioon nousseet kryptovaluutat. Ne ovat digitaalisessa muodossa olevia salakirjoitustekniikkaan eli kryptografiaan perustuvia valuuttoja, joita syntyy jatkuvasti uusia ja niitä on olemassa jo tuhansia erilaisia. Kryptovaluutta ei kuulu perinteiseen talousjärjestelmään ja keskuspankit eivät ohjaile sitä. (Osakesijoittajat 2021.) Klarnan 5.7.2021 yhdeksälle eri maalle teettämä kansainvälinen kyselytutkimus myös vahvistaa kryptovaluuttojen suosion, sillä tutkimuksen mukaan ne ovat erityisen suosittuja suomalaisten nuorten keskuudessa. (Klarna 2021)

Opinnäytetyön kyselytutkimuksen mukaan suurin osa opiskelijoista tavoittelee sijoittamisellaan taloudellista riippumattomuutta. Taloudellinen riippumattomuus, eli niin sanottu ”firettäminen”, joka tulee sanoista Financial Independence, Retire Early, on tunnettu trendi Suomessakin. Yhä enenevässä määrin nuoret sijoittajat tavoittelevat sijoittamisella taloudellista riippumattomuutta ja mahdollisuutta aikaisempaan eläköitymiseen. (Raha 2021.) Kügelgenin (2021) haastattelema 23-vuotias sijoittaja lina Mattila kertoo myös sijoitustavoitteensa olevan taloudellinen riippumattomuus jo 35-vuotiaana. Tärkein tekijä tavoitteelle on taloudellisen riippumattomuuden tuoma mahdollisuus vapaampaan elämiseen ja riippumattomuuteen palkkatyöstä. Mattila korostaa, että tärkein tekijä sijoittamiseen on oma talouden hallinta eikä se, kuinka isot palkkatulot ovat.

Tutkimuksen mukaan tietoa sijoittamisesta ennen sen aloittamista hankittiin taasisesti niin eri sosiaalisen median kanavista kuin blogeista ja podcasteista. Tietoa sijoittamisen aloittamiseen hankittiin myös lähipiiriltä, kuten vanhemmilta, kavereilta ja puolisoilta. 35 % vastanneista oli hankkinut tietoa myös pankin sijoitusneuvojalta. Tutkimuksesta nousi myös esiin se, että suurin osa opiskelijoista ei hyödynnä pankin sijoitusneuvontaa sijoittamisessa, mutta olisi kuitenkin valmis vastaanottamaan sitä. Tutkimuksesta heräsi kysymys siitä, miksi niin moni oli hakenut tietoa pankin sijoitusneuvojalta, mutta ei kuitenkaan hyödynnä sitä aktiivisesti sijoittamisessaan. Sijoittajan vastuulla on kuitenkin itse hankkia tarpeeksi tietoa sijoituskohteesta, sen ominaisuuksista, sopimusehdoista ja kustannuksista ennen sijoituspäätöksen tekemistä.

Tutkimuksen mukaan valintakriteereinä opiskelijat käyttävät sijoituskohteen tulevaisuudennäkymiä ja kasvumahdollisuuksia. Lisäksi brändin tunnettuus ja markkina-arvo sekä itse tuote tai palvelu ovat suosittuja sijoituskohteen valintakriteerejä. Ennen sijoituspäätöksen tekemistä nuoret hankkivat tietoa yritysten erilaista raporteista ja katsauksista tai lukemalla asiantuntija-artikkeleita ja -raportteja. Lisäksi sijoittamisesta saatiin tietoa eri medioiden välityksellä.

Monelle opiskelijoista vastuullinen sijoittaminen ei ollut ennestään tuttua, mutta moni kuitenkin haluaisi oppia siitä lisää. Ne vastaajat, joille vastuullinen sijoittaminen oli tuttua, myös huomioivat vastuullisuuden sijoituspäätöksissään. Tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että ikäluokka 18–30-vuotiaat oli kiinnostuneempi ottamaan selvää vastuullisesta sijoittamisesta, kuin ikäluokka yli 31-vuotiaat. Eri ESG-kriteeristön mukaiset vastuullisen sijoittamisen osa-alueet eli ympäristövastuu, sosiaalinen vastuu ja hyvä hallintotapa olivat vastaajille tärkeitä sijoituspäätöksen syntymisen kannalta. Suosituimpia vastuullisen sijoittamisen toteutuksen menetelmiä tutkimuksen mukaan olivat suosiminen ja poissulkeminen.

7.2 Tutkimuksen toteuttamisen arviointi

Nuorten sijoituspäätöksiin vaikuttavien asioiden tutkiminen oli todella mielenkiintoista ja opettavaista. Teoria osuus vahvisti käsitystäni siitä, kuinka tärkeää on selvittää sijoittamiseen liittyviä asioita ja menetelmiä ennen sijoittamisen aloittamista. Opin teoriaosuutta tehdessä paljon uusia asioita sijoittamiseen liittyen, esimerkiksi siitä, kuinka tärkeää on hajauttaa sijoitukset riskienhallinnan näkökulmasta ja kuinka tärkeää on tunnistaa oma riskinsietokyky. Kuitenkin tärkein asia, mitä teoriaosuudesta opin liittyivät vastuulliseen sijoittamiseen ja siihen millaisilla menetelmillä vastuullista sijoittamista voidaan toteuttaa. Teoriaosuudesta opin siis paljon sijoittamiseen liittyvistä asioista, joita voin hyödyntää omassa sijoitustoiminnassani sekä mahdollisesti myös tulevaisuuden työtehtävissäni.

Opinnäytetyön kaikkiin eri vaiheisiin niin suunnitteluun, toteutukseen ja raportointiin liittyy erilaisia eettisiä kysymyksiä. Aiheesta tai menetelmästä riippumatta jokaisen tutkijan on noudatettava tutkimuksessaan rehellisyyttä, huolellisuutta, tarkkaavaisuutta ja objektiivisuutta. (Koppa 2009.) Opinnäytetyön tutkimusmene-

telmän valinta kvantitatiiviseksi menetelmäksi ja tutkimuksen toteuttaminen sähköisellä kyselylomakkeella, johon vastaajat vastasivat anonyymisti, tukivat opinnäytetyön tutkimuksen eettisyyttä ja luotettavuutta.

Opinnäytetyö noudattaa hyvää tutkimuksellista käytäntöä. Tutkimuksen tekemiselle on haettu asianmukaiset luvat Lapin Ammattikorkeakoululta ja tutkimuksen toteuttaminen aloitettiin vasta, kun lupa tutkimukselle oli saatu. Tutkimuksen tulosten analysoinnissa ja esittämisessä on noudatettu tarkkuutta ja huolellisuutta esimerkiksi siten, että kaikki vastaukset ovat mukana raportissa. Tutkimuksen objektiivisuus on varmistettu siten, että olen tutkijana pyrkinyt laatimaan kyselylomakkeen kysymykset niin, että ne eivät johdattele vastaajia tai vastuksia.

Tutkimuksen tekemiseen liittyy olennaisena osana myös tutkimuksen pätevyyden eli validiuksen ja luotettavuuden eli reliaabeliuksen arviointi. Pätevyys tarkoittaa tutkimusmenetelmän kykyä vastata siihen, mitä tutkimuksella on tarkoitus selvittää ja mitata. Validiutta tarkastellaan koko tutkimuksen ajan ja se sisältää kaikki tutkimukseen liittyvät asiat aina käsitteiden määrittelemisestä aineiston keräämiseen ja tutkimusongelman ratkaisuun saakka. Tutkimuksen tekemisessä onnistutaan, kun tutkimuksen kokonaisajatus saadaan muotoiltua kyselylomakkeeksi. (Vilkkä 2015, 193.)

Opinnäytetyössä tutkimuksen pätevyys on huomioitu koko tutkimuksen ajan. Teoriaosuudessa on käsitelty niitä asioita, joita on tutkittu empiirisessä osuudessa, ja empiirisessä osuudessa on tutkittu niitä asioita, jotka olivat lopullisessa tutkimussuunnitelmassa. Teoriaosuus ja empiirinen osuus ovat siten linkittyneet tässä tutkimuksessa toisiinsa ja tutkimus on toistettavissa samankaltaisissa olosuhteissa. Kyselylomakkeen kysymyksillä saatiin vastaukset tutkimusongelmaan ja näin voidaan katsoa tutkimuksen onnistuneen. Pätevyyteen liittyy myös tutkimuksen hyödynnettävyys. Opinnäytetyön tutkimustuloksia voivat hyödyntää toimeksiantaja lisäksi kaikki muut sijoituspalvelun tarjoajat. Lisäarvoa tutkimuksen hyödynnettävyyteen on saatu analysoimalla ja vertaamalla yli 31-vuotiaiden vastauksia nuorempien opiskelijoiden vastauksiin.

Tutkimuksen luotettavuudella tarkoitetaan tutkimustulosten tarkkuutta eli kykyä mitata tutkimustulosten toistettavuutta ja sitä, että mittaustulos toistuu tutkijasta riippumatta täsmälleen samanlaisena saman henkilön kohdalla. Luotettavuutta

voi esimerkiksi heikentää se, että vastaaja ymmärtää asian eri tavalla kuin tutkija on tarkoittanut tai vastaus merkitään tai tallennetaan virheellisesti. (Vilka 2015, 194.) Opinnäytetyön tutkimus ei riipu tutkijasta, ja tutkimus on toistettavissa vastaavanlaisissa olosuhteissa. Tutkimuksen luotettavuutta heikentävänä tekijänä voidaan pitää saatujen vastausten määrää suhteessa lähetettyihin kyselyihin. Kyselylomakkeen voidaan katsoa tavoittaneen 5289 opiskelijaa ja vastauksia saatiin 565, jolloin vastausprosentiksi muodostuu noin 10,7 %. Vastausten määrää voidaan kuitenkin pitää riittävänä.

Vastuullinen sijoittaminen ei tarkoita vastuullisuutta ainoastaan sijoituspäätöksen tekemisen yhteydessä, jatkokehityksen kannalta olisikin mielenkiintoista selvittää seuraavatko sijoittajat valitsemiensa sijoituskohteiden vastuullisuutta sijoituspäätöksen tekemisen jälkeen ja myös sitä, luovutaanko sijoituksesta, mikäli ilmenee, että sijoituskohde ei noudata vastuullisuutta toiminnassaan. Toisena jatkotutkimuksena voisi olla se, että selvitetään syvällisemmin vastuullisuuden merkitystä sijoituspäätöksen tekemisessä erityisesti toimeksiantajan asiakkaiden näkökulmasta.

LÄHTEET

Aaltonen, E. 2021. Nuoret miettivät sijoittamisen vastuullisuutta vanhempaa väestöä tarkemmin. Salon Seudun Sanomat 12.6.2021. Viitattu 18.9.2021 <https://www.sss.fi/2021/06/nuoret-miettivat-sijoittamisen-vastuullisuutta-vanhempaa-vaestoa-tarkemmin/>.

Aaltonen, L 2019. Kaikki asuntosijoittamisesta – ota haltuusi 9 kohdan opas. OP-Media 31.5.2019. Viitattu 29.9.2021 <https://www.op-media.fi/sijoittamisen/asuntosijoittaminen/kaikki-asuntosijoittamisesta--ota-haltuusi-9-kohdan-opas/>.

Alma talent 2021. P/E-luku. Tunnuslukuopas. Viitattu 5.10.2021 <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/porssitunnusluvut/p-e-luku>.

Arvopaperimarkkinalaki 14.12.2012/746.

Corporate Knights 2021. 2021 Global 100 ranking. Viitattu 15.10.2021 <https://www.corporateknights.com/rankings/global-100-rankings/2021-global-100-rankings/2021-global-100-ranking/>.

Elinkeinoelämän keskusliitto 2021. Rahoitusmarkkinat. Viitattu 21.10.2021. <https://ek.fi/tutkittua-tietoa/tietoa-suomen-taloudesta/rahoitusmarkkinat/>.

ESG-analyysi 2020. OP-mediapankki. Viitattu 14.9.2021. <https://www.op-media-pankki.fi//GmmtNJWR9HVp>.

Euroopan unioni 2021. Euroopan keskuspankki. Viitattu 23.10.2021. https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-central-bank_fi.

Fasoúlas, E., Manninen, P. & Niiranen, V. 2019. Sijoittajan verotus ja verosuunnittelu. Helsinki: Alma Talent. E-kirja. Viitattu 21.10.2021. <https://luc.finna.fi/lapinamk/>. Alma Talent verkkokirjahylly.

Finanssialalle 2021a. Säättäminen ja sijoittaminen. Viitattu 12.10.2021 <https://www.finanssialalle.fi/opintomateriaalit/finanssialan-perusteet/saastaminen-ja-sijoittaminen.html>.

Finanssialalle 2021b. Talletukset. Viitattu 29.9.2021 <https://www.finanssialalle.fi/opintomateriaalit/finanssialan-perusteet/saastaminen-ja-sijoittaminen/eri-sijoitusmuodot/talletukset-tilit.html>.

Finanssivalvonta 2018. Ennen kuin sijoitat tai talletat rahaa. Viitattu 1.10.2021 <https://www.finanssivalvonta.fi/kuluttajansuoja/ennen-kuin-sijoitat-tai-talletat-rahaa/>.

Finsif 2021. Vastuullisen sijoittamisen opas. Viitattu 10.11.2021. <https://www.finsif.fi/vastuullisen-sijoittamisen-opas/>.

Garlo-Melkas, N. 2021. Nordea: Kaupankäynti pörssiosakkeilla on nyt ennätysviikasta – USA on jo lähes toinen kotimarkkina. Viisas raha 17.5.2021. Viitattu 17.9.2021. <https://viisasraha.fi/Markkinat/Nordea-Kaupank%C3%A4ynti-p%C3%B6rssiosakkeilla-on-nyt-enn%C3%A4tysviikasta-%E2%80%93-USA-on-jo-l%C3%A4hes-toinen-kotimarkkina>.

Heikinheimo, H. 2020. Hajauttaminen – Miten sijoitukset kannattaa hajauttaa? 5 vinkkiä parempaan hajautukseen. Sijoittaja.fi 15.7.2020. Viitattu 20.10.2021. [miten-sijoitukset-kannattaa-hajauttaa](https://sijoittaja.fi/ajankohtainen/hajauttaminen-5-vinkki-ajantasaan-hajautukseen).

Herrala, N. 2020. Markkinoiden myllerryksessä on pysyttävä ajan tasalla. Euro & Talous 25.8.2020. Viitattu 24.10.2021. <https://www.eurojatalous.fi/fi/2020/4/markkinoiden-myllerryksessa-on-pysyttava-ajan-tasalla/>.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2015. Tutki ja kirjoita. 13., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Kallunki, J-P., Martikainen, M. & Niemelä, J. 2019. Ammattimainen sijoittaminen. E-kirja. Viitattu 12.10.2021 [ps://luc.finna.fi/lapinamk/](https://luc.finna.fi/lapinamk/). Alma Talent verkkokirjahylly

Karjalainen, K. 2020. OP Sijoituskumppani – Helppoa säästämistä ja sijoittamista. OP media 22.12.2020. Viitattu 15.9.2021. <https://www.op-media.fi/op-oulu/op-sijoituskumppani--helppoa-saastamista-ja-sijoittamista/>.

Klarna 2021. Kansainvälinen kyselytutkimus: suomalaiset nuoret kiinnostuivat henkilökohtaisesta taloudesta ja kryptovaluutoista. Viitattu 25.11.2021. <https://www.klarna.com/international/press/kansainvalinen-tutkimus-suomalaiset-nuoret-kiinnostuivat-henkilokohtaisesta-taloudesta-ja-kryptovaluutoista/>.

Koppa 2009. Etiikka ja tietosuoja. Jyväskylän Yliopisto. Viitattu 18.9.2021. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/tutkimusprosessi/etiikka>.

Koppa 2014. Aineistonhankintamenetelmät. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 31.8.2021. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonhankintamenetelmät>.

Koppa 2015a. Laadullinen tutkimus. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 30.8.2021 <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>.

Koppa 2015b. Määrällinen tutkimus. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 30.8.2021. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>.

Kurittu, K. 2021. Sijoita rahasi vastuullisesti. Helsinki: Alma Talent.

KvantiMOTV 2010. Kyselylomakkeen laatiminen. Viitattu 26.11.2021 <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kyselylomake/laatiminen.html>

Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä 28.12.2017/1070.

Laki luottolaitostoiminnasta 8.8.2014/610.

Lapatto, M. 2017. Sijoituspalveluiden tarjonnassa selkeät pelisäännöt. Finanssiala 19.4.2017. Viitattu 24.10.2021. <https://www.finanssiala.fi/uutiset/sijoituspalveluiden-tarjonnassa-selkeat-pelisaannot/>.

Lassila, A. 2019. Mikko Ilmonen 24, nosti kaiken opintolainan ja sijoitti suuren osan osakkeisiin – Kannattaako riskinotto? Helsingin Sanomat 9.4.2019. Viitattu 25.11.2021 <https://www.hs.fi/talous/art-2000006063783.html>.

Lehtonen, T. 2020. Nuoret aikuiset innokkaita sijoittajia. OP Media 27.5.2020. Viitattu 30.8.2021 <https://www.op-media.fi/sijoittaminen/osakesijoittaminen/nuoret-aikuiset-innokkaita-sijoittajia/>.

Leiwo, H. 2021. Nuorten sijoittamisbuumi on kovempi kuin ehkä koskaan ennen – Professori kiittää somea: ”Säästäminen ja sijoittaminen on yhteiskunnallisesti hyväksyttävää”. Yle Uutiset 9.2.2021. Viitattu 31.8.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11777923>.

Leskinen, M. 2020. Vastuullinen sijoittaminen on nyt valtavirtaa. Finanssiala 30.10.2020. Viitattu 20.11.2021 <https://www.finanssiala.fi/kolumni/vastuullinen-sijoittaminen-on-nyt-valtavirtaa/>.

Minilex 2021. Mikä on joukkovelkakirjalaina? Viitattu 10.10.2021 <https://www.minilex.fi/a/mika-on-joukkovelkakirjalaina>.

Mähkä, M & Lehtipuu, U. 2021. Sijoittajaksi 7 päivässä. Nextstory. E-kirja. Viitattu 18.10.2021. <https://www.nextory.fi/kirja/sijoittajaksi-7-p%C3%A4iv%C3%A4ss%C3%A4-10755819/>.

Napoletano, E. & Curry, B. 2021. Environmental, Social And Governance: What Is ESG Investing? Forbes Advisor 1.2.2021. Viitattu 25.10.2021 <https://www.forbes.com/advisor/investing/esg-investing/>.

Nyystilä, S. 2021. Säästämisen ja sijoittamisen ABC. Pointti. Viitattu 1.9.2021. <https://pointti.fi/teema/saastamisen-ja-sijoittamisen-abc/>.

OP 2021a. OP:n asiantunteva sijoitusneuvonta auttaa sekä aloittelijoita että konkareita kaikissa käänneissä. Viitattu 12.10.2021. <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/teemat/sijoittaminen/sijoitusneuvonta>.

OP 2021b. ETF-sijoittaminen ja ETF-rahastot. Viitattu 16.10.2021 https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/osakesijoitukset/etf?cmpid=.havarho..hark.google.sem.gen_etf.ha_jn_etf&s_kwcid=AL!7229!3!506698898143!e!!g!!etf-rahastot .

OP 2021c. Haaveissa asuntosijoittaminen ja ensimmäinen sijoitusasunto? Viitattu 30.9.2021 <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/teemat/asuminen/haaveissa-asuntosijoittaminen>.

OP 2021d. Vastuulliset rahastot. Viitattu 1.10.2021 <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/vastuullisen-sijoittamisen-tuotteet>.

Orfinskij, S. & Hirvensalo, N. 2021. Rahapuhetta Kurkistus nuorten salkkuihin. Podcast. Spotify.

Osakesijoittajat 2021. Kryptovaluutat. Mikä on kryptovaluutta? viitattu 25.11.2021 <https://www.osakesijoittaja.fi/kryptovaluutta/>.

Pankkiasiat 2021. Vastapuoliriski. Viitattu 18.10.2021. <https://pankkiasiat.fi/vastapuoliriski>.

Pietarinen, H. 2021. 21-vuotias opiskelija avasi vahingossa kaksi osakesäästötiliä, tuloksena tuhansien eurojen rangaistus. Helsingin Sanomat 13.9.2021. Viitattu 15.9.2021. <https://www.hs.fi/talous/art-2000008255718.html>.

Pörssisäätiö 2015. Sijoitus rahasto -opas. Viitattu 25.9.2021 [sijoitus_rahasto_opas_2015_b.pdf](#).

Pörssisäätiö 2020. Kannattaako sijoittaa? - Korkoa korolle -ilmiö Viitattu 14.10.2021. <https://www.porssisaatio.fi/blog/2017/08/29/kannattaako-sijoittaa-korkoa-korolle-ilmio/>.

Pörssisäätiö 2021a. Sijoittajan vero-opas 2021. Viitattu 26.9.2021 https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2021/01/vero_opas_2021_final.pdf.

Pörssisäätiö 2021b. Kotitalouksien rahoitusvarat. Viitattu 1.11.2021. <https://www.porssisaatio.fi/blog/statistics/kotitalouksien-rahoitusvarat/>.

Pörssisäätiö 2021c. Oppitunti 5: Sijoituskohteet ja niiden valintakriteerit. Viitattu 1.9.2021. <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/sijoituskohteet-valintakriteerit/>.

Pörssisäätiö 2021d. Oppitunti 6: Vastuullinen sijoittaminen ja omistaminen. Viitattu 1.9.2021. <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/vastuullinen-sijoittaminen/>.

Raha 2021. FIREttäminen ja taloudellinen riippumattomuus -laskuri. Viitattu 26.11.2021 <https://raha.fi/oma-talous/taloudellinen-riippumattomuus/>.

SEB 2021a. Sijoittamisen riskit ja verotus. Viitattu 18.9.2021 <https://seb.fi/yksityisasiakkaat/rahastosijoittaminen/sijoittamisen-riskit-ja-verotus>.

SEB 2021b. Yleistä rahastosijoittamisesta. Viitattu 24.10. <https://seb.fi/yksityisasiakkaat/rahastosijoittaminen/yleista-rahastosijoittamisesta>.

Sieppi, S. 2021. Vuoden 2021 Global 100 -lista: Neste on maailman neljänneksi vastuullisin yritys. Neste 25.1.2021. Viitattu 28.10.2021 <https://www.neste.fi/tiedotteet-ja-uutiset/vastuullisuus/vuoden-2021-global-100-lista-neste-maailman-neljanneksi-vastuullisin-yritys>.

Sijoittaja.fi 2018. Miten sijoitan osakkeisiin? Viitattu 13.9.2021 <https://www.sijoittaja.fi/109201/miten-sijoitan-osakkeisiin/>.

Sijoittaja.fi 2020a. Mitä on kiinteistösijoittaminen. Viitattu 30.9.2021 <https://www.sijoittaja.fi/225935/mita-on-kiinteistosijoittaminen/>.

Sijoittaja.fi 2020b. Tee itsellesi sijoitussuunnitelma. Viitattu 13.9.2021 <https://www.sijoittaja.fi/168558/sijoitussuunnitelma/>.

Sijoittaja.fi 2021a. Olemme kaikki sijoittajia. Viitattu 31.8.2021. <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/miksi-sijoittaa/>.

Sijoittaja.fi 2021b. Aloita sijoittaminen – askel askeleelta opas! Viitattu 31.8.2021 <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/aloitaa-sijoittaminen-askel-askeleelta-opas/>.

Sijoitusrahastolaki 213/2019.

Sijoitustieto 2018. Sijoituslajit - aloittelijan opas. Viitattu 5.9.2021 <https://www.sijoitustieto.fi/sijoitusartikkelit/sijoituslajit-aloitelijan-opas>.

Sijoitustieto 2020. Kymmenen vinkkiä asuntosijoittajalle. Viitattu 17.9.2021 <https://www.sijoitustieto.fi/asuntosijoittaminen-lue-10-vinkkia-asuntosijoittajalle>.

Silvola, H. & Landau, T. 2019. Vastuullisuudesta ylituottoa sijoituksiin. Helsinki: Alma Talent.

Suomen Pankki 2021a. Kotitalouksien talletusten kasvuvauhti edelleen nopeaa mutta hitaampaa kuin alkuvuonna 2021. Viitattu 1.9.2021. <https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/saastaminen-ja-sijoittaminen/>.

Suomen Pankki 2021b. Säästäminen ja sijoittaminen. Viitattu 15.10.2021. <https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/saastaminen-ja-sijoittaminen/>.

Suomen Pankki 2021c. Rahoitusjärjestelmä. Viitattu 23.10.2021. <https://www.suomenpankki.fi/fi/rahoitusvakaus/rahoitusjarjestelma-lyhyesti/>.

Säästöpankki 2021. Aamukahvila-bloggaaja etsi vastaukset lukijoidensa yleisimpiin sijoittamiseen liittyviin kysymyksiin. Viitattu 13.10.2021. <https://www.saastopankki.fi/fi-fi/asiakaspalvelu/vinkit/saastaminen-ja-sijoittaminen/miksi-sijoittaa>.

Thurén, J. 2017. Harkitsetko sijoittamisen aloittamista? Opettele 11 tärkeintä termiä. OP-Media 27.6.2021. Viitattu 24.9.2021 <https://www.op-media.fi/sijoittaminen/sijoittamisen-aloitaminen/harkitsetko-sijoittamisen-aloitamista-opettele-11-tarkeinta-termia/>.

Tilastokeskus 2020. Kuntien avainluvut. Viitattu 16.9.2021. [ashttps://stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?active1=976&year=2021](https://stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?active1=976&year=2021).

Tilinpäätös 2020. OP Ylitornio. Viitattu 13.9.2021 <https://www.op.fi/documents/215789/215962/Tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s+2020/45c01f53-89f6-9fc8-8825-104c3c0657bd>.

Varapuu 2021. Miten aloittaa sijoittaminen? 6 asiaa, jotka aloittavan sijoittajan tulee ottaa huomioon. Viitattu 1.9.2021 <https://www.varapuu.fi/miten-aloitaa-sijoittaminen/>.

Vero 2021. Osakesäästötili. Viitattu 16.9.2021 <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osakesäästötili/>.

Vilka, H. 2015. Tutki ja mittaa. Helsinki: Tammi.

Virtanen, J. 2016. 10 vinkkiä aloittelevalle sijoittajalle. Yle Uutiset 29.8.2016. Viitattu 1.9.2021. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/08/29/10-vinkkia-aloittelevalle-sijoittajalle>.

von Kügelgen, M. 2021. Nuoren sijoittajan suunnitelma: taloudellinen riippumattomuus. OP-Media 5.7.2021. Viitattu 28.11.2021 <https://www.op-media.fi/sijoittaminen/nuoren-sijoittajan-suunnitelma-taloudellinen-riippumattomuus/>.

LIITTEET

Liite 1. Tutkimuksen kysymykset

Liite 1 1(10). Tutkimuksen kysymykset

Tutkimus: Nuoret ja sijoittaminen - Vastuullisuuden merkitys sijoituspäätöksen tekemisessä

 Pakolliset kentät merkitään asteriskilla (*) ja ne tulee täyttää lomakkeen lähettämiseksi.

1. Sukupuoli *

Nainen

Mies

Muu

2. Ikä *

18-22

23-25

26-30

31+

Liite 1 2(10). Tutkimuksen kysymykset

3. Mitä opiskelet Lapin ammattikorkeakoulussa? *

- Tradenomi, liiketalous
- Tradenomi, tietojenkäsittely
- Kuvataide
- Insinööri (muut kuin metsätalousinsinööri)
- Metsätalousinsinööri
- Rakennusmestari
- Geronomi
- Agrologi
- Terveystenhoitaja
- Sairaanhoidaja
- Liikunnanohjaaja
- Fysioterapeutti
- Sosionomi
- Restonomi

4. Sijoitatko? *

- Kyllä
- En, miksi?

Liite 1 3(10). Tutkimuksen kysymykset

5. Kuinka mahdollistat sijoitusten tekemisen? (Voit valita yhden tai useamman)

- Työskentelen opiskelujeni ohella ja sijoitan palkastani
- Sijoitan opintolainastani
- Sijoitan opintotuestani
- Sijoitan säästöistäni
- Jostain muusta, mistä?

6. Kuinka pitkään olet sijoittanut?

- Alle vuoden
- 1-2 vuotta
- 3-5 vuotta
- yli 5 vuotta

7. Aloitin sijoittamisen koska: (Voit valita yhden tai useamman)

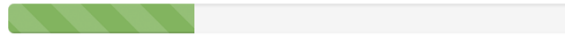
- Vanhempani sijoittavat
- Innostuin sijoittamisesta sosiaalisen median kautta
- Pankin sijoitusneuvojan suosituksesta
- Jotenkin muuten, miten?

Liite 1 4(10). Tutkimuksen kysymykset

8. Mihin sijoitat? (Voit valita yhden tai useamman)

- Osakkeisiin
- Sijoitusrahastoihin
- ETF-rahastoihin
- Talletuksiin
- Joukkovelkakirjoihin
- Kiinteistöihin
- Asuntoihin
- Johonkin muuhu, mihin?

[Seuraava](#)

Liite 1 5(10). Tutkimuksen kysymykset

9. Mikä on sijoittamisen tavoitteesi? (Voit valita yhden tai useamman)

- Taloudellinen riippumattomuus
- Asunnon hankinta
- Jonkin kallis hankinta (esim. auto)
- Eläkettä varten
- Johonkin muuhun, mihin?

10. Hankitko tietoa sijoittamisesta ennen sen aloittamista?

- Kyllä
- En

11. Jos vastasit KYLLÄ, mistä hankit tietoa (Voit valita yhden tai useamman)

- Pankista sijoitusneuvojalta
- Sosiaalisesta mediasta
- Blogeista
- Podcasteista
- Vanhemmilta
- Koulusta
- Jostain muulta, mistä?

Liite 1 6(10). Tutkimuksen kysymykset

12. Seuraavien väittämien tarkoituksena on selvittää, mistä tietoa hankitaan ennen sijoituspäätöksen tekemistä.

	Tosi	Epätosi
En juurikaan hanki tietoa sijoittamisesta, vaan sijoitan sen hetkisen fiiliksen pohjalta	☐	☐
Hankin tietoa sijoittamisesta yritysten erilaisista raporteista ja katsauksista	☐	☐
Kuuntelen sijoittamiseen liittyviä podcasteja ja teen päätökset sen perusteella	☐	☐
Luen sijoittamiseen liittyviä asiantuntija-artikkeleita ja -raportteja	☐	☐
Saan tietoa sijoittamiseen liittyen eri medioiden välityksellä	☐	☐

13. Mitkä ovat sijoituskohteesi valintakriteerit? (Voit valita yhden tai useamman)

- Brändin tunnettuus ja markkina-arvo
- Tuote tai palvelu
- Yhtiön johto
- Kasvumahdollisuudet
- Tulevaisuudennäkymät
- Osinkotuotot
- Jokin muu, mikä?

Liite 1 7(10). Tutkimuksen kysymykset

14. Hyödynnätkö pankkisi sijoitusneuvontaa? Kyllä En**15. Vastaa edellisen kysymyksen vastauksesi perusteella:**

	Kyllä	En
Jos vastasit KYLLÄ, oletko kokenut saaneesi hyötyä sijoitusneuvonnasta?	☐	☐
Jos vastasit EN, olisitko valmis vastaanottamaan sijoitusneuvontaa?	☐	☐

[Edellinen](#)[Seuraava](#)

Liite 1 8(10). Tutkimuksen kysymykset

16. Onko vastuullisuudella merkitystä arjen kulutusvalinnoissasi?

	1	2	3	4	5	
Ei lainkaan merkitystä	☐	☐	☐	☐	☐	Erittäin suuri merkitys

Vastuullisella sijoittamisella tarkoitetaan yleensä vastuullisuuskriteerien huomioon ottamista, näitä kriteereitä kutsutaan lyhenteellä ESG-kriteerit. ESG tulee sanoista environment, social ja governance, eli kriteeristöön kuuluu ympäristön, sosiaalisen vastuun ja hyvän hallintotavan huomioon ottaminen.

17. Onko vastuullinen sijoittaminen sinulle ennestään tuttua?

- Kyllä
- Ei

Liite 1 9(10). Tutkimuksen kysymykset

18. Jos vastasit KYLLÄ, otatko vastuullisuuden huomioon sijoituspäätöksessäsi?

- Kyllä
- En, miksi?

19. Jos vastasit EI, haluaisitko oppia siitä lisää?

- Kyllä
- En, miksi?

20. Kuinka suuri merkitys vastuullisuudella on sijoituspäätöksesi syntymisessä?

	1	2	3	4	5	
Ei merkitystä	☐	☐	☐	☐	☐	Suuri merkitys

21. Kuinka tärkeänä pidät ESG-kriteeristön mukaisia vastuullisen sijoittamisen osa-alueita sijoituspäätöksessäsi?

	Ei tärkeä	Ei kovin tärkeä	En osaa sanoa	Melko tärkeää	Erittäin tärkeää
Ympäristövastuu esim. Ilmastonmuutoksen torjuminen ja saasteiden vähentäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen vastuu esim. ihmisoikeuksien toteutuminen, työolot ja henkilöstöpolitiikka	☐	☐	☐	☐	☐
Hyvä hallintotapa esim. tapa johtaa ja hallita yhtiötä, verostrategia ja korruption ehkäiseminen	☐	☐	☐	☐	☐

Liite 1 10(10). Tutkimuksen kysymykset

22. Mitä seuraavista vastuullisen sijoittamisen tavoista käytät? (Voit valita yhden tai useamman)

- ESG-integrointi eli ympäristötekijöiden, sosiaalisen vastuun ja hyvän hallintotavan huomioon ottaminen
- Poissulkemalla salkusta epäeettiset sijoituskohteet esim. tietyn toimialan yritykset
- Suosimalla sijoituskohteena vastuullisia yhtiöitä esim. jollakin tietyllä toimialalla
- Aktiivista omistajuutta, jolla edistetään vastuullisempaa yritystoimintaa
- Teemasijoittamalla esim. vastuullisen tai kestävän kehityksen teemaryhmiin
- Vaikuttavuussijoittamalla yhtiöihin, joiden tarkoituksena on tehdä sijoitustuottojen rinnalla mitattavissa olevaa sosiaalista tai ympäristöllistä muutosta
- Jokin muu, mikä?
- En osaa sanoa

23. Arvioi lopuksi, kuinka suuri osuus sijoituksistasi huomioi vastuullisuusnäkökulman.

- Alle 20%
- 20-40%
- 41-60%
- 61-80%
- yli 80%

